

SWV Twente Noord Primair Onderwijs

Ondersteuningsplan

2018-2022

“Samen voor Passend Onderwijs:

van centrale afstemming naar decentrale kracht”

2018

Inhoud

Voorwoord.....	3
A. Stand van zaken 2017-2018.....	4
a. Voorgeschiedenis	4
b. Evaluatie periode 2014-2018	4
c. Besluitvorming.....	8
d. Leeswijzer	8
B. Hoofdlijnen.....	9
a. Strategische vragen	9
b. Uitgangspunten en ontwikkelingen	9
c. Missie, visie en doelen	10
C. Regio en partners.....	13
a. Omgevingskenmerken en ontwikkelingen	13
b. Dekkend aanbod scholen.....	13
c. Kengetallen	14
d. Gemeenten en samenwerking jeugdhulp	16
e. Samenwerkingsverband VO	20
f. Voorschool	20
g. Onderwijs zieke leerlingen.....	21
h. Onderwijsconsulenten.....	21
D. Organisatie van het Samenwerkingsverband.....	22
a. De vereniging	22
b. Dagelijkse organisatie.....	22
c. Personeel	23
d. Verantwoordelijkheden en besluitvorming	23
e. Governance	24
f. Communicatieplan.....	25
g. Ouders.....	26
h. Geschillen en bezwaarprocedure	26
E. Financieel	28
a. Verantwoording	28
b. Toelaatbaarheidsverklaringen	28
c. Expertise en dienstenteam en de zachte landing	29
d. Arrangementen.....	29
e. Risicoanalyse.....	30
f. Meerjarenbegroting	31
F. Uitwerking van het beleid	33
a. Schoolondersteuningsprofielen.....	33
b. Basisondersteuning	34
c. Expertise en dienstenteam	34

d.	Schoolondersteuningsteams	35
e.	Trajectbegeleiding en afgifte toelaatbaarheidsverklaringen	36
f.	Heroverweging TLV	37
g.	Communicatie en voorlichting	38
G.	Kwaliteitsmanagement.....	39
H.	Notities: uitwerking van beleid en organisatie	40
I.	Afkortingen.....	40

Voorwoord

In dit ondersteuningsplan beschrijven de besturen van Samenwerkingsverband (SWV) Twente Noord hoe zij Passend Onderwijs organiseren. Samen met alle reguliere basisscholen, scholen voor Speciaal Basis Onderwijs (SBO) en Speciaal Onderwijs (SO) geven de samenwerkende besturen uitvoering aan de gezamenlijk ontwikkelde missie en visie.

De besturen van het SWV hebben een wettelijke opdracht gekregen. Hierdoor zijn de bestuurders gezamenlijk verantwoordelijk voor:

- a. het niveau van basisondersteuning dat de scholen bieden;
- b. hoe passend onderwijs in regio Twente Noord gerealiseerd wordt;
- c. hoe het geld voor de extra ondersteuning verdeeld en besteed wordt;
- d. hoe de extra ondersteuning voor leerlingen in het reguliere onderwijs verloopt;
- e. hoe de verwijzing naar het speciaal onderwijs gaat verlopen;
- f. hoe ouders worden geïnformeerd over de manier waarop de ondersteuning voor leerlingen is ingericht.

Het onderstaande ondersteuningsplan beschrijft hoe het SWV uitvoering geeft aan deze wettelijke taken voor de periode van augustus 2018 t/m juli 2022.

Namens het bestuur van **Samenwerkingsverband Twente Noord**,

Kees Hendriks
directeur SWV Twente Noord

Website: www.swv-twentenoord.nl

A. Stand van zaken 2017-2018

a. Voorgeschiedenis

In de regio Twente Noord was tot 2014 sprake van zes "Weer Samen Naar School" (WSNS) samenwerkingsverbanden primair onderwijs. Bij de start van Passend Onderwijs in 2014, was het logisch om deze verbanden in de nieuwe organisatie aan te merken als afdelingen. De WSNS samenwerkingsverbanden organiseerden al een gezamenlijk overleg van coördinatoren. Ook de vier SO-organisaties vormden vanaf 2014 een afdeling. Dit coördinatorenoverleg werd aangewezen als een toekomstig belangrijk orgaan bij de implementatie en uitvoering van Passend Onderwijs, het afdelingscoördinatoren overleg (ACO). Via dit overleg is steeds sprake geweest van een goede afstemming tussen alle deelnemende besturen.

De bestuurlijke samenstelling vindt zijn basis in de afdelingenstructuur. Alle afdelingen vaardigen hun voorzitter af naar het bestuurlijk overleg. Ook in dit overleg vindt steeds een goede afstemming plaats, waarbij het belang van het samenwerkingsverband als geheel voorop staat.

De afdelingen richtten zich meer en meer op de gezamenlijke ontwikkeling en ondersteuning. De afdelingenstructuur heeft daardoor mede zorggedragen voor een geleidelijke maar stevige ontwikkeling naar een samenwerkingsverband van besturen, waarbij het centraal afgesproken beleid breed gedragen wordt. De daaruit voortkomende ontwikkeling wordt door alle leden ruim ondersteund.

Met de 6 gemeenten in de regio Twente Noord is na de start van Passend Onderwijs en de ontwikkeling rond de Gemeentelijke Jeugdhulp steeds in gezamenlijkheid opgetrokken. Er is een sub-regionale werkagenda, waaraan via een voorbereidingsgroep Onderwijs en Jeugd, de 6 gemeenten en de samenwerkingsverbanden Primair Onderwijs (PO) en Voortgezet Onderwijs (VO) in gezamenlijkheid werken. Twee keer per jaar wordt een bestuurlijk OOGO gehouden met beide samenwerkingsverbanden en de wethouders Onderwijs en Jeugd van de 6 gemeenten.

b. Evaluatie periode 2014-2018

Sinds de start van Passend Onderwijs per augustus 2014 heeft het SWV zich verder georganiseerd en ontwikkeld. Dit volgens de lijnen zoals in het ondersteuningsplan 2014-2018 is beschreven. Hieronder volgt een beschrijving van de bereikte resultaten in de planperiode 2014-2018.

A. Kernactiviteiten

o Dekkend aanbod. Arrangementen

Het SWV heeft een gespreid en ruim aanbod van SBO en SO voorzieningen. Deze voorzieningen werken vooral nog volgens het beginsel van doelgroepen (SBO, SO cluster 3 en 4), zoals die was gegroeid tot de start van Passend Onderwijs. Het aanbod van deze voorzieningen is beschreven in een samenvatting van de SOP's van deze voorzieningen. Zie notitie "Aanbod SO SBO".

Naast dit aanbod stelt het SWV aan de schoolbesturen van regulier onderwijs budgetten beschikbaar. Door deze directe bekostiging ontwikkelen basisscholen (BaO) zich tot scholen waar een breder aanbod is voor leerlingen met specifieke ondersteuningsbehoeften. De beschrijving van de basisondersteuning is hierbij voor alle BaO-scholen leidend.

Het SWV beheert een budget voor onderwijszorgarrangementen (OZA). OZA's worden aan individuele leerlingen toegekend aan scholen waar leerlingen opgenomen worden, waarvoor de basisondersteuning of categoriebekostiging (S(B)O) onvoldoende is. Via het

toekennen van OZA's kunnen meer leerlingen thuisnabij regulier onderwijs ontvangen. De criteria voor toekenning zijn beschreven in de notitie "Richtlijn OZA 2017-2018 SWV TN 1.1"

- Basisondersteuning en professionalisering

Het niveau van basisondersteuning is beschreven in de notitie "Basisondersteuning in SWV Twente Noord 2.3". Alle schoolbesturen onderschrijven het niveau van basisondersteuning en scholen werken aan de uitvoering. Om uitvoer te geven aan de basisondersteuning ontvangen basisscholen een schoolbudget lichte en zware ondersteuningsmiddelen.

Het SWV ondersteunde de start en ontwikkeling van Passend Onderwijs door informatie te geven aan directie- en intern begeleider (IB)-overleggen. Ook organiseerde het SWV bijeenkomsten waarbij de werkwijzen werden toegelicht. Dit gold bijvoorbeeld voor onderwerpen als gebruik van het groeiformulier, de organisatie van het schoolondersteuningsteam (SOT), de werkwijze Handelingsgericht Integraal Arrangeren (HIA).

De schoolcoaches van het Expertise en Dienstenteam (E&D) en de gedragswetenschappers kennen de beschrijving van de basisondersteuning en organiseerden bijeenkomsten waarin afspraken, werkwijzen, afstemming binnen het SOT besproken en geoefend worden.

Leden van het E&D team, trajectbegeleiders, gedragswetenschappers houden o.l.v. het SWV scholings- en intervisiebijeenkomsten.

- SOT. Schoolmaatschappelijk werk (SMW) in het SOT. Aansluiting jeugdhulp.

De werkwijze van het SOT staat beschreven in de notities "Basisondersteuning in SWV Twente Noord 2.3" en "Plan implementatie HGW 3.2". Alle basisscholen werken hierdoor volgens een zelfde ondersteuningsstructuur. Ook is de facilitering van de SOT's door schoolbesturen en gemeenten vastgelegd. Schoolbesturen stellen orthopedagogen aan en gemeenten faciliteren indirect de formatie voor de schoolmaatschappelijk werker, jeugdverpleegkundige en leerplichtambtenaar. Per gemeente is dit uitgewerkt in afspraken met DNO en de GGD.

- Toelaatbaarheidsverklaringen (TLV) en trajectbegeleiding (TB). Positie van ouders. TLV's worden voorbereid in het SOT overleg volgens de methodiek van HIA. Indien de afgifte van een TLV aan de orde is, sluit het SWV via onafhankelijke trajectbegeleiding aan.

De school en trajectbegeleider garanderen de aanwezigheid van een orthopedagoog en een tweede deskundige. Dit volgens wettelijk voorschrift.

Ouders zijn zowel in het SOT-overleg als het overleg met de trajectbegeleider altijd betrokken en aanwezig als pedagogisch partner.

- Deelnamecijfers

Per teldatum 1-10-2017 zijn de deelnamecijfers voor SO 2,2% en voor het SBO 2,4%. De streefcijfers voor de planperiode 2014-2018 waren voor SO 1,6% en voor het SBO 2,6%. Dit waren de landelijke normen in 2014. De deelname aan het SO blijft dus hoog.

- Thuiszitters

Het SWV heeft regelmatig overleg met de leerplichtambtenaren van de 6 gemeenten. Ook is er direct contact met de leerplichtambtenaren op casusniveau.

De notitie "S(B)O crisisplaats SWV Twente Noord 2017-2018-1" beschrijft de doorzettingskracht van het SWV in samenwerking met S(B)O scholen als snelle doorplaatsing van leerlingen nodig is.

- Ontwikkelen expertise. Expertise en dienstenteam (E&D team)

Het SWV kent een E&D team van schoolcoaches. De oorspronkelijke ambulante begeleiders cluster 3 en 4, de collegiaal consulente WSNS en de reken- en taalspecialisten werken nu samen in één E&D team. De werkwijze wordt afgestemd op de

visie van het SWV op Passend Onderwijs en de basisondersteuning. Via visiebijeenkomsten, scholing en teamoverleg wordt de werkwijze van begeleiden en adviseren afgestemd en verfijnd.

o Partners

Het SWV onderhoudt goede en regelmatig contacten met de 6 gemeenten. De voorbereidingsgroep Onderwijs/Jeugd overlegt 2 maandelijks. 2 Keer per jaar is er een bestuurlijk OOGO met de wethouders Onderwijs en Jeugd.

Het SWV participeert in het beleidsoverleg Onderwijs en Jeugd van de 14 Twentse gemeenten. De samenwerking met de 6 gemeenten is structureel en constructief. SWV en gemeenten stemmen vanuit ieders eigen wettelijke verantwoordelijkheid af over de zorgvragen en arrangementen rondom kinderen.

Bij een aantal gemeenten neemt het SWV deel aan de lokale beleidsnetwerken jeugd of passend onderwijs.

Met de jeugdconsulenten en regisseurs worden intervisie bijeenkomsten gehouden, om de afstemming tussen passend onderwijs en Jeugdwet te bespreken.

Het SWV overlegt regelmatig met leidinggevenden van de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) en SMW.

Het SWV is lid van de stuurgroep Integraal Vroeghulp Team (IVHT). In deze stuurgroep wordt overlegd over het beleid t.a.v. de integrale vroeghulp in de regio Twente Noord. Ook met diverse jeugdzorgorganisaties is regelmatig contact.

B. Kwaliteitszorg en ambitie: doelen en verbeteracties

Het SWV heeft in de notitie "Kwaliteitsmanagementsysteem 2.0" beschreven hoe het SWV de kwaliteit binnen diverse domeinen bewaakt, ontwikkelt en borgt.

In een jaarlijks activiteitenplan plant en evalueert het SWV de uitwerking van de doelen en ambities zoals beschreven in het ondersteuningsplan. Zie "Activiteitenplan 2016-2017 1.0"

In het financieel jaarverslag wordt verantwoording afgelegd over de koppeling van inkomsten, uitgaven en de ambities van het SWV.

C. Continuïteit, doelmatigheid en rechtmatigheid

o Organisatie

De organisatie van het SWV is vastgelegd in de statuten van de vereniging. Een managementstatuut beschrijft de verdeling van taken en verantwoordelijkheden tussen bestuur, directeur en afdelingscoördinatoren.

Een nadere uitwerking van de organisatie en communicatielijnen vond plaats in de notitie "Opzet organisatie SWV 23-01".

o Financiële situatie

Zie het "Financieel jaarverslag 2016".

Het SWV verantwoordt het financieel beleid en de uitvoering hiervan sinds haar start in 2014 in de jaarverslagen. Het SWV heeft eind 2016 besloten dat:

1. De beredeneerde en acceptabele algemene reserve van het SWV € 400.000 zal zijn.
2. Het SWV heeft deze reserve bepaald op basis van een eigen risicoanalyse (zie verder).
3. Positieve resultaten in de exploitatie zullen geheel overgemaakt worden naar de schoolbesturen (BaO). De verdeling geschiedt op basis van de leerlingenaantallen op 1 oktober T-1, eerste peildatum. Bedragen worden via een aparte beschikking "Stimuleringsbijdrage Passend Onderwijs" overgemaakt naar de BaO-schoolbesturen. De inzet en besteding van deze middelen door de schoolbesturen geschiedt binnen de kaders en de afspraken van het ondersteuningsplan 2014-2018. Besturen verantwoorden zich achteraf over de besteding.

4. Begrotingspost 889 'reserveren groei en andere' is alleen van toepassing als de algemene reserve beneden de € 400.000 komt. Deze wordt daarna weer aangevuld tot het afgesproken bedrag van € 400.000.

o Effectiviteit inzet middelen

Schoolbesturen ontvangen budgetten voor lichte en zware ondersteuning. De besturen beheren en verdelen de middelen binnen de afspraken van het SWV. Besturen verantwoorden jaarlijks de besteding aan het SWV.

Besturen zetten de lichte ondersteuningsmiddelen in t.b.v.:

1. Bekostiging van het aantal leerlingen in het SBO, die boven het aantal van 2% stijgt.
2. De bemensing van het SOT, door een orthopedagoog te bekostigen.
3. Formatie voor IB'ers.
4. De coördinatie van de afdeling.
5. Overheadkosten van de afdeling.

De zware ondersteuningskosten werden binnen het beleid van het eigen schoolbestuur besteed op schoolniveau. Besturen blijken de middelen te verdelen en in te zetten volgens een aantal modellen. Deze zijn:

1. Scholen hebben beleidsvrijheid binnen de afspraken van het SWV.
2. Op bestuursniveau worden onderwijsassistenten aangesteld.
3. De scholen nemen een onderwijsassistent op in de formatie.
4. Alleen verdeling van middelen door het schoolbestuur bij aanvraag en calamiteiten.
5. Combinatie van een beleidsvrij schoolmodel en verstrekken op aanvraag.
6. Een andere combinatie van deze modellen.

In percentages is de besteding binnen deze modellen in 2015-2016 en 2016-2017 als volgt:

Jaar	Beleidsvrij schoolmodel	OAS centraal	OAS school	Centrale calamiteiten	Combinatie SM/Cal	Combinatie anders
15/16	29%	7%	14%	7%	21%	21%
16/17	13%	13%	13%	7%	33%	20%

Scholen geven in hun SOP aan hoe de toegewezen lichte en zware ondersteuningsmiddelen worden ingezet. Naar de scholen vindt over deze inzet een terugkoppeling vanuit het SWV plaats via de schoolgesprekken, die de afdelingscoördinator voert over het SOP.

o Intern toezicht en code goed bestuur

De algemene ledenvergadering fungeert als intern toezichthouder. De uitvoering van het interne toezicht is versterkt door te werken met een intern toezichtkader.

De leden van het dagelijks bestuur zijn in persoon ook lid van de algemene ledenvergadering. Het SWV heeft daardoor het interne toezicht niet onafhankelijk georganiseerd.

Het SWV heeft t.a.v. het interne toezicht de volgende maatregelen getroffen:

1. De algemene ledenvergadering (ALV) is bewust van zijn rolname. Door de vergaderingen te splitsen in een informeren deel en een toezicht deel komt het toezicht tot zijn recht.
2. De ALV kent een financiële auditcommissie. Deze commissie beoordeelt namens de ALV de meerjarenbegroting en de jaarverslagen. Vanuit de toezichthoudende rol is er overleg met de penningmeester, de directeur en de controller van het (onafhankelijke) administratiekantoor.
3. Het SWV heeft, in samenwerking met 6 andere SWV-en een financieel controller aangesteld, die onafhankelijk adviseert.
4. Het administratiekantoor heeft in samenwerking met 6 andere SWV-en een begrotingsmodule ontworpen. De financieel controller beheert deze begrotingsmodule.
5. De accountant beoordeelt de financiële administratie via de jaarverslagen.

6. De directeur handelt binnen de kaders van het managementstatuut.
7. 2 Leden van het bestuur houden jaarlijks beoordelingsgesprekken met de directeur.
8. Besturen en scholen verantwoorden de inzet van verstrekte zorgmiddelen jaarlijks aan het bestuur van het SWV.
9. Het SWV heeft een activiteitenplan en een meerjarige planning en control cyclus.
10. De ondersteuningsplanraad vergadert in ieder geval 3x per jaar.

- Inspectiebezoek resultaat juli 2017

De inspectie concludeert na haar bezoek in juli 2017 het volgende:

'Samenwerkingsverband Twente Noord PO' heeft op de gehanteerde standaarden een zodanige kwaliteit weet te realiseren dat op alle van die standaarden tenminste het oordeel voldoende van toepassing is. Op twee standaarden is het oordeel goed van toepassing.

Het samenwerkingsverband ontwikkelt zich goed en heeft zich over de volle breedte verbeterd. De samenwerking tussen de besturen komt hiermee op een hoger plan.

c. Besluitvorming

De ondersteuningsplanraad heeft instemmingsrecht bij het ondersteuningsplan. In januari 2018 wordt deze instemming gevraagd aan de ondersteuningsplanraad van SWV Twente Noord bij het ondersteuningsplan voor 2018-2022.

Het ondersteuningsplan wordt niet vastgesteld voordat over een concept van het plan op overeenstemming gericht overleg (OOGO) heeft plaatsgevonden met de wethouders onderwijs van de gemeenten in regio Twente Noord. Ook zal eerst overleg plaats vinden met het samenwerkingsverband VO in deze regio. Het overleg met de wethouders vindt plaats overeenkomstig een procedure, vastgesteld door het samenwerkingsverband en de gemeenten. De procedure bevat ook een voorziening voor het beslechten van eventuele geschillen. In januari 2018 zal een afrondend OOGO gevoerd worden met alle gemeenten in de regio Twente Noord.

Het bestuur en algemene ledenvergadering zullen in februari 2018 het Ondersteuningsplan 2018-2022 vast stellen.

Het ondersteuningsplan wordt voor 1 mei voorafgaand aan het eerste schooljaar van de periode waarop het plan betrekking heeft, toegezonden aan de inspectie.

d. Leeswijzer

In dit ondersteuningsplan worden hieronder in hoofdstuk B "Hoofdpijnen" de strategische vragen voor de komende planperiode gesteld. De uitgangspunten van het beleid en de uitwerking van missie, visie en doelen worden daar beschreven.

In hoofdstuk C "Regio en partners" wordt ingegaan op de omgevingskenmerken. Het dekkend aanbod wordt beschreven, kengetallen worden tevens genoemd. De samenwerking met gemeenten en andere partners wordt beschreven.

In hoofdstuk D "Organisatie van het SWV" wordt ingegaan op de organisatie van het SWV. Verdeling van de verantwoordelijkheden, de besluitvorming en het communicatieplan wordt toegelicht.

Hoofdstuk E "Financieel" geeft uitleg over de toekenning van TLV's en de criteria hierbij. De kaders van de aanvullende arrangementen worden beschreven. Ook is een risicoanalyse en een meerjarenbegroting opgenomen.

In hoofdstuk G wordt "Kwaliteitsmanagement" nader uitgelegd en ten slotte wordt in hoofdstuk H een opsomming en korte toelichting gegeven van de Notities waar in de plan naar verwezen wordt.

Het ondersteuningsplan eindigt met een lijst van bijlagen en afkortingen.

B. Hoofdlijnen

a. Strategische vragen

Het bestuur stelt de volgende strategische vragen. Oplossingen hiervoor worden in de planperiode 2018-2022 uitgewerkt:

- A. Hoe ontwikkelen de SOT's tot kwalitatief uitstekend functionerende multidisciplinaire overleggen en hoe sluit het integraal arrangeren via trajectbegeleiding zo naadloos als mogelijk bij deze ontwikkeling aan?
- B. Passend bij de ontwikkeling van het SWV, verdwijnt de afdelingenstructuur. Hoe houdt het SWV de communicatie met bestuurders, directie-overleggen, IB-netwerken op het huidige peil?
- C. Gezien de ontwikkeling van het SWV past het om de verdeling van lichte (en zware) ondersteuningsmiddelen centraal te organiseren. Hoe verhoudt deze keuze zich tot de decentrale verantwoordelijkheid waar het SWV ook voor kiest?
- D. Hoe zorgen we dat bij een kleiner E&D team, de basisscholen toch voldoende specialistische ondersteuning behouden?
- E. Hoe kan de samenwerking met de gemeentelijke jeugdhulp geoptimaliseerd worden, zodat zoveel mogelijk kinderen thuisnabij en regulier onderwijs ontvangen?
- F. Welke samenstelling van het dagelijkse bestuur past bij de geschetste ontwikkelingen van de organisatie van het SWV?
- G. Hoe regelt het SWV de onafhankelijkheid van het interne toezicht?

b. Uitgangspunten en ontwikkelingen

Om antwoord te geven op deze strategische vragen maakt het SWV de volgende keuzes.

De veerkracht van het SWV ontstaat door te werken vanuit de principes:

- o liever kleinschalig en nabij organiseren dan groot en veraf
- o liever eenvoudig dan complex organiseren
- o liever decentraal ruimte geven dan centraal deze ruimte te beperken
- o oplossingen ontstaan door ruimte voor improvisatie bij de uitvoering te geven i.p.v. bureaucratie leidend te laten zijn

Het thema voor 2018-2022 wordt daarom:

“Samen voor Passend onderwijs: van centrale afstemming naar decentrale kracht”

Voorgestelde ontwikkelingen en veranderingen:

1. De bestuurssamenstelling, bestuursgrootte en de onafhankelijkheid van het toezicht wordt geëvalueerd en aangepast aan de ontwikkeling van het SWV en de landelijke actualiteit en regelgeving.
2. De afdelingenstructuur maakt plaats voor een structuur van bestuurlijke netwerken. Afdelingscoördinatoren behouden de coördinerende rol naar de bestuurlijke netwerken. Verantwoordelijkheden en taken van deze coördinatoren worden opnieuw vastgesteld en afgestemd op de nieuwe organisatiestructuur.
3. De huidige afspraken over de basisondersteuning, het SOT en de concepten HIA met de onafhankelijk trajectbegeleider worden gehandhaafd. Toegewerkt wordt naar kwalitatief uitstekend functionerende SOT's. De relatie van het SWV t.a.v. de afgifte van toelaatbaarheidsverklaringen met deze SOT's wordt drempelloos afgestemd op de procesbegeleiding door het SWV via onafhankelijke trajectbegeleiding. Deze afstemming is een ontwikkeling vanuit twee richtingen, SWV en scholen.

4. Het behoud van expertise is van belang. Echter zal de afbouw van het E&D team vanuit de zware ondersteuningsmiddelen (ZO) halverwege deze planperiode feitelijk worden. Ook bij de omvang van de formatie voor schoolcoaches via de lichte ondersteuningsmiddelen (LO) wordt kritisch gekeken naar behoud van expertise en de noodzakelijke caseload.
5. Bij de verdeling van de ZO en LO middelen, verkregen via OC&W, wordt toegewerkt naar het schoolmodel voor beide systemen. Besturen worden vanuit het SWV gefinancierd voor ZO en LO. Afdelingen als tussen-financieringsvorm worden opgeheven.
6. De huidige bekostiging van het SBO via de afdelingenstructuur wordt geëvalueerd. De wijze van financiering wordt aangepast aan de wijze van beschikken door OC&W. Het systeem van intern grensverkeer tussen afdelingen wordt losgelaten.
7. Om in tijden van krimp de dekkendheid van het aanbod te handhaven, is samenwerking tussen SO en SBO belangrijk. Schooldirecteuren van het SO en SBO dragen ideeën aan voor deze samenwerking. Initiatieven voor nieuwe samenwerking worden door het SWV ondersteund.
8. S(B)O's ontwikkelen in samenwerking met het BaO een actief doorplaatsingsbeleid en werken dit uit in procedures.
9. De samenwerking tussen onderwijs en gemeentelijke jeugdhulp wordt op de diverse niveaus strategisch, tactisch en operationeel gestimuleerd. Streven is om de afstemming zodanig in te richten, dat leerlingen, ouders en leerkrachten maximaal profijt hebben van de inzet van financiële en formatieve ondersteuning.
10. Een goede en efficiënte afstemming tussen medewerkers van jeugdhulporganisaties en het E&D team wordt besproken en ontwikkeld met deze organisaties en de gemeenten.
11. Maatschappelijke ontwikkelingen hebben invloed op passend onderwijs. Pestgedrag, integratie, zorgtaken, achterstandenbeleid, verbindingen met jeugdhulp, gezinsproblematiek, de inclusieve samenleving: scholen worden van meerdere kanten aangemoedigd om hun functie te verbreden. De landelijke en lokale politiek speelt daar een rol in, maar ook ouders verwachten meer van scholen. Soms wordt gesproken over de grenzen die er zijn aan de maatschappelijke opdracht van de school. Het bestuur wil oog hebben voor de posities van scholen in dit maatschappelijke krachtenspel en daar bij de uitwerking van passend onderwijs op anticiperen.

c. Missie, visie en doelen

De missie van het SWV is:

Het zodanig ondersteunen van de scholen dat leerlingen met specifieke ondersteuningsbehoeften een ambitieus ontwikkelperspectief geboden wordt en een ononderbroken ontwikkeling kunnen doorlopen. Dit op een voor de leerling zoveel mogelijk passende onderwijsplek. Alle leerlingen krijgen een passend onderwijs aanbod dat zo inclusief mogelijk, zo licht mogelijk, zo dichtbij mogelijk wordt georganiseerd in samenwerking met betrokken onderwijs- en jeugdhulppartners.

De visie is:

De besturen, scholen en het SWV maken dit mogelijk door:

- a) De standaarden basisondersteuning¹ van het SWV te onderschrijven en deze actief in de praktijk te brengen.
- b) De principes volgens handelingsgericht werken en handelingsgericht integraal arrangeren in praktijk te brengen.

---

¹ De standaarden basiszorg uit het referentiekader en die van de kwaliteitszorg volgens inspectienormen zijn als vanzelf ook een basisnorm.

- c) Een goede en productieve relatie tussen school en ouders te realiseren: ouders als opvoedkundig partner betrekken bij onderwijskundige en pedagogische vragen rondom hun kind.
- d) De ambities m.b.t. Passend Onderwijs te verwoorden in het schoolondersteuningsprofiel (SOP) en deze ambities planmatig uit te werken.
- e) Leerkrachten te ondersteunen en te stimuleren actief te werken aan verdere professionalisering volgens de standaarden basisondersteuning, inspectienormen en het SOP van de school.
- f) Met de beschikbare middelen gezamenlijk te zorgen voor een dekkend netwerk van arrangementen, waarbinnen optimaal rendement voor leerling en leerkracht kan worden gerealiseerd.
- g) Proactief de deskundigheid van alle partners in en buiten het SWV aan te wenden om voor iedere leerling een passend arrangement mogelijk te maken.
- h) De noodzakelijke expertise te betrekken, te ontwikkelen en te borgen zodanig dat leerlingen, leerkrachten en scholen de missie uit kunnen voeren.
- i) Zorgmiddelen efficiënt en transparant toe te delen zodat leerkrachten en leerlingen hier optimaal profijt van hebben.

Het SWV werkt bovenstaande missie en visie in de komende planperiode uit door de volgende ambities en doelen te stellen:

1. Het uiteindelijke doel is het opvangen van zoveel mogelijk leerlingen in de reguliere school in een zo inclusief mogelijke situatie. Het bestuur hanteert hier de landelijke deelname-gemiddelden (2017) als streefdoel. De totale deelname aan het SBO is daarom niet hoger dan 2,4%. Voor het SO is deze deelname niet hoger dan 1,6%.
2. Voor leerlingen die zeer speciale onderwijsbehoeften kennen en voor leerlingen die het geven van goed onderwijs aan andere leerlingen in ernstige mate belemmeren organiseert het SWV een dekkend geheel van speciale basisscholen, speciale scholen en arrangementen.
3. Het SWV heeft een budget van € 300.000 voor het toekennen van onderwijszorgarrangementen (OZA). Doel van deze OZA's is inclusief, thuisnabij, aangepast regulier onderwijs te stimuleren voor leerlingen die vanwege hoofdzakelijk fysieke of medische beperkingen extra ondersteuning nodig hebben.
4. Mede vanwege de regionale krimp en de verminderde deelname aan het S(B)O zullen besturen, daar waar nodig nieuwe samenwerking tussen scholen stimuleren. Dit om het dekkende aanbod blijvend te garanderen.
5. Het SWV richt een centraal gestuurd Expertise en Dienstenteam (E&D) in. Dit team van schoolcoaches werkt vraaggericht en schoolnabij. Het team ondersteunt de schoolontwikkeling richting passend onderwijs en faciliteert de professionalisering van de leerkrachten. De werkwijze is in hoofdzaak gericht op preventieve activiteiten, die schoolontwikkeling stimuleren. De methodiek die gevolgd wordt in de begeleiding is die van resultaat gericht coachen en adviseren. De samenstelling en omvang van het E&D is flexibel. Expertise uit SBO en SO komen samen in dit team. De omvang van het team (ZO en LO medewerkers) zal vanaf 2020 ongeveer 8 fte's bedragen.
6. Het SWV hanteert de werkwijze van HIA met ondersteuning van een onafhankelijk trajectbegeleider bij de toewijzing van extra ondersteuning (o.a. afgifte TLV). De omvang van het team van trajectbegeleiders wordt steeds afgestemd op het aantal verzoeken van scholen om ondersteuning.
7. Schoolondersteuningsteams (SOT's) professionaliseren zich meer en meer. Bekendheid en vaardigheid met de wijze van handelingsgericht integraal arrangeren is meer en meer geïntegreerd in het SOT. Een goede flexibele afstemming met het SWV bij de inzet van de trajectbegeleider zal een positieve ontwikkeling doormaken, waarbij het kwalitatief goed functionerend SOT ruimte krijgt bij deze afstemming.
8. Het SWV stemt op strategisch, tactisch en operationeel niveau goed af met de gemeentelijke jeugdhulp.
9. Afstemming met de gemeenten vindt op uitvoeringsniveau plaats in de SOT's. De gemeenten faciliteren het SOT door een schoolmaatschappelijk werker beschikbaar te

stellen. Ook nemen regisseurs en jeugdconsulenten indien van toepassing deel aan het SOT.

10. Het SWV organiseert professionaliserings- en inspiratiebijeenkomsten voor de medewerkers.

C. Regio en partners

a. Omgevingskenmerken en ontwikkelingen

De regio Twente Noord bestaat uit 6 gemeenten: Almelo, Hellendoorn, Rijssen Holten, Tubbergen, Twenterand en Wierden.

De regio wordt aangemerkt als een zgn. krimpregio. Deze krimp is ongeveer 2 tot 3% per jaar.

Binnen deze regio zijn 4 scholen voor SBO. In Almelo is sprake van een fusieschool, die onder de verantwoordelijkheid van een eigen stichting valt. De andere 3 SBO scholen vallen onder de verantwoordelijkheid van één van de leden van het SWV. In de gemeenten Hellendoorn, Rijssen-Holten en Twenterand is een SBO-school. Tubbergen en Wierden hebben geen SBO-voorziening.

In het gebied van SWV Twente Noord zijn meerdere scholen voor speciaal onderwijs gevestigd. Ook buiten het gebied zijn scholen van speciaal onderwijs waar leerlingen uit het woongebied onderwijs volgen, zoals in Enschede, Hengelo, Ommen.

In Hellendoorn is een cluster 4 voorziening, de Elimschool. In Almelo zijn 2 cluster 4 voorzieningen, de Wissel en het Mozaïek, ieder met een eigen specialisatie. De Herderscheeschool, een cluster 3 voorziening, staat eveneens in Almelo. In Ommen is een cluster 3 voorziening, Boslust.

Het Onderwijscentrum Het Roessingh in Enschede is een voorziening voor LG en MG. Ook kunnen kinderen met een chronisch somatische aandoening hier terecht. De Bouwsteen in Hengelo is een orthopedagogische behandelsetting voor o.a. leerlingen waarbij sprake is van een (licht) verstandelijke beperking (TIQ 55-85).

De besturen van deze scholen zijn alle lid van het SWV.

Slechts enkele leerlingen gaan naar een cluster 3 voorziening in Raalte of Zwolle. Soms maken ouders gebruik van een SBO-voorziening in Hengelo, Raalte of Oldenzaal.

b. Dekkend aanbod scholen

In het overzicht "Aanbod (S(B)O scholen" is het specifieke aanbod en het specialisme van de S(B)O scholen uitvoerig beschreven.

SBO voorzieningen:

Gezien de spreiding van SBO scholen over de regio Twente Noord, vervullen deze scholen een belangrijke rol in het vorm geven aan de missie van het SWV:

Alle leerlingen krijgen een passend onderwijs aanbod dat zo inclusief mogelijk, zo licht mogelijk, zo dichtbij mogelijk wordt georganiseerd in samenwerking met betrokken onderwijs- en jeugdhulppartners.

Het SBO biedt lichtere vormen van speciale ondersteuning dan het SO en is voor veel leerlingen meer thuisnabij dan SO voorzieningen.

Deze scholen bieden onderwijs aan leerlingen van 4 tot en met 13 jaar. SBO's en reguliere basisscholen hebben dezelfde kerndoelen. De SBO 's hebben echter meer middelen waardoor de klassen over het algemeen kleiner zijn, de leerkrachten extra geschoold en er intern ondersteuning is van een orthopedagoog of schoolpsycholoog. Daarnaast hebben de SBO 's ook vaak de beschikking over andere specialisten zoals een logopedist, kinderfysiotherapeut, speltherapeut, dyslexiebehandelaar of maatschappelijk werker. Hierdoor zijn deze SBO scholen in staat het onderwijs verder af te stemmen op de behoeften van de leerling.

De scholen voor SBO in regio Twente Noord zijn:

- SBO Elimschool Rijssen www.elimschoolrijssen.nl
- SBO De Brug Nijverdal www.debrug-ikt.nl
- SBO De Sleutel Vroomshoop www.desleutel.sco-t.nl
- SBO de Welle Almelo www.sbodewelle.nl

SBO de Welle heeft voornamelijk drie locaties:

- Locatie Bosrand
- Locatie Thorbeckelaan
- Locatie Winkelsteeg

SO-voorzieningen:

Het speciaal onderwijs is voor leerlingen die vanwege complexere leer- of gedragsproblemen, lichamelijke, zintuiglijke of verstandelijke handicaps of vanwege gecompliceerde gedragsstoornissen extra zorg op school nodig hebben. De leerlingen krijgen in het speciaal onderwijs meer aandacht en ondersteuning en volgen het onderwijs in kleinere klassen dan in het reguliere basis- en het speciaal basisonderwijs. De scholen waarvan de besturen leden zijn van het SWV Twente Noord zijn:

Voorzieningen gedragsproblemen en ontwikkelingsstoornissen:

- Mozaïek Almelo OB (Attendiz) <http://so-onderbouw.hetmozaiek-attendiz.nl>
- Mozaïek Almelo MB/BB (Attendiz) <http://so-middenbouw-en-bovenbouw.hetmozaiek-attendiz.nl>
- De Wissel Almelo (Sotog) <http://www.so-dewissel.nl>
- De Elimschool Hellendoorn (Sotog) <http://www.elimschool.nl>
- De Bouwsteen Hengelo (Attendiz) <http://www.kapstok-it.nl/debouwsteen>

Voorzieningen voor ZML/LG/MG leerlingen

- Herderscheeschool Almelo (Sotog) <http://www.herderschee.net>
- Boslust Ommen (Aquila) <http://www.boslustonline.nl>

Voorziening voor LG/MG/Somatisch:

- Onderwijscentrum Het Roessingh Enschede (Attendiz) <http://ocr-attendiz.nl>

c. Kengetallen

- Kengetallen leerlingenaantallen t/m 2017.

Samenwerkingsverband PO2301

Leerlingenaantal

Aantal leerlingen SWV

Teldatum	1-10-2011	1-10-2012	1-10-2013	1-10-2014	1-10-2015	1-10-2016	1-10-2017	1-10-2018	1-10-2019	1-10-2020	1-10-2021	1-10-2022
Deelnemende BAO	21.981	21.691	21.167	20.734	20.323	19.764	19.201	18.812	18.395	18.000	17.600	17.200
Deelnemende SBAO	686	662	615	589	540	524	473	540	540	535	530	525
Totaal	22.667	22.353	21.782	21.323	20.863	20.288	19.674	19.352	18.935	18.535	18.130	17.725

De nog verwachte daling van het totale leerlingenaantal komt voort uit het feit dat het samenwerkingsverband in een krimpregio ligt. De prognose volgt de al gerealiseerde daling van het aantal leerlingen in de periode 2011-2016.

Aantal SO leerlingen SWV

Teldatum	1-10-2011	1-10-2012	1-10-2013	1-10-2014	1-10-2015	1-10-2016	1-10-2017	1-10-2018	1-10-2019	1-10-2020	1-10-2021	1-10-2022	
Onder bou	cat. 1	132	145	130	117	104	108	112	85	75	75	70	65
	cat. 2	1	0	1	3	9	5	6	5	5	5	5	5
	cat. 3	16	21	21	17	9	10	11	10	10	10	10	10
Boven bou	cat. 1	300	306	326	301	293	296	279	237	207	202	202	202
	cat. 2	5	9	10	15	20	18	19	18	18	18	18	18
	cat. 3	44	40	41	42	18	21	19	21	21	21	21	21
Totaal	498	521	529	495	453	458	446	376	336	331	326	321	

In deze tabel is het aantal SO-leerlingen t/m 2017 weergegeven. Het aantal leerlingen in het SO voortkomend uit de regio van het SWV is leidend voor de aftrek van de ondersteuningsmiddelen die het SWV ontvangt. Vanaf 1-10-2018 is de prognose gebaseerd op de huidige doelstellingen van het SWV, waarin is aangegeven dat de landelijke deelnamecijfers leidend zijn.

Voor de prognose vanaf 1 oktober 2018 is daarbij uitgegaan van een daling van 40 leerlingen per jaar in categorie 1, te weten 10 leerlingen in de onderbouw en 30 in de bovenbouw. In de prognose op 1 oktober 2020 is uitgegaan van een licht dalend aantal SO leerlingen.

Teldatum	1-10-2011	1-10-2012	1-10-2013	1-10-2014	1-10-2015	1-10-2016	1-10-2017	1-10-2018	1-10-2019	1-10-2020	1-10-2021	1-10-2022
Schoolgewicht totaal				440	429	410	410	396	385	374	365	356
SO%	2,20%	2,33%	2,43%	2,32%	2,17%	2,26%	2,27%	1,94%	1,77%	1,79%	1,80%	1,81%
SBAO%	3,03%	2,96%	2,82%	2,76%	2,59%	2,58%	2,40%	2,79%	2,85%	2,89%	2,92%	2,96%

Legenda		Gegevens DUO
		Definitieve leerlingaantallen 1-10-2016
		Prognose 1-10-2017 tot en met 1-10-2020

Bovenstaande deelnamecijfers voor SO en SBO tonen beide (1,81% bij SO en 2,96% bij SBO) de trend sinds 2011 en de prognose t/m 2020. De streefcijfers in de planperiode 2018-2022 voor het SWV zijn 1,6% voor het SO en 2,4% voor het SBO.

- o Onderwijszorgarrangementen

In schooljaar 2017-2018 is het aantal OZA's 69. Hierbij zijn 13 OZA's afgegeven t.b.v. de zgn. ZMOLKers in het SO. In hoofdzaak worden OZA's toegekend als sprake is van ernstige cognitieve beperking, lichamelijke handicap of medische noodzaak. Het totale budget voor OZA's is ruim € 300.000.

In 2016-2017 was het aantal OZA's 54. In 2015-2016 was het aantal beschikkingen OZA 51.

- o Thuiszitters

Het aantal thuiszitters of ontheffingen van de leerplicht in de regio Twente Noord per juni 2017 is als volgt:

Gemeente	Vrijstelling art. 5a	Vrijstelling art 5b	Vrijstelling art 5c	Langdurig relatief verzuim
Almelo	7	0	2	0
Hellendoorn	5	0	0	0
Rijssen Holten	5	0	0	0
Tubbergen	3	0	0	0
Twenterand	4	2	0	0
Wierden	3	3	0	0

1. Vrijstelling art. 5a: als de jongere op lichamelijke of psychische gronden niet geschikt is om tot een school te worden toegelaten;
2. Vrijstelling art. 5b: zij die tegen de richting van het onderwijs op alle binnen redelijke afstand van de woning-of, indien zij geen vaste verblijfplaats hebben, op alle binnen Nederland-gelegen scholen waarop de jongere geplaatst zou kunnen worden, overwegende bedenkingen hebben;
3. Vrijstelling art. 5c: als de jongere als leerling van een inrichting van onderwijs buiten Nederland staat ingeschreven en deze inrichting geregeld bezoekt.

SWV en leerplicht hanteren de landelijke definitie van thuiszitters. Het betreft de leerplichtige jongeren tussen de 5 en de 16 jaar of jongeren van 16 of 17 jaar met kwalificatieplicht die:

1. niet ingeschreven zijn bij een school (absoluut verzuim);
2. die ingeschreven zijn op een school of onderwijsinstelling en die zonder geldige reden meer dan vier weken verzuimen, zonder dat zij ontheffing hebben van de leerplicht respectievelijk vrijstelling van geregeld schoolbezoek of wegens het volgen van ander onderwijs.

De afspraak met leerplicht is dat er direct contact is na een melding van een thuiszitter en gemeenten, scholen en SWV samen zoeken naar oplossingen om de schoolgang weer mogelijk te maken.

d. Gemeenten en samenwerking jeugdhulp

OOGO en gezamenlijke visie.

Het SWV werkt goed samen met de gemeenten. Er is een gezamenlijke werkagenda waar constructief aan gewerkt is de afgelopen periode. Het gezamenlijk werken aan deze werkagenda zal ook in de nieuwe planperiode voortgang krijgen.

Ongeveer om de 6 weken overleggen de gemeenten en SWV'en in de voorbereidingsgroep OOGO Onderwijs Jeugd. Ook is er twee keer per jaar een bestuurlijk OOGO. In beide overleggen zijn alle 6 gemeenten vertegenwoordigd. Zowel SWV als gemeenten onderschrijven het belang van het regelmatige sub-regionale overleg. De voorbereidingsgroep OOGO werkt constructief aan een gezamenlijk vastgestelde werkagenda.

Overleggen vinden plaats op basis van deze gemeenschappelijke werkagenda. De agenda bevat de volgende ontwikkelpunten voor het primair onderwijs:

1. Zorg- en ondersteuningsstructuren, Schoolondersteuningsteams
2. Onderwijsjeugdarrangementen
3. Voorschoolse fase
4. IVHT en vroegsignalering
5. Leerplicht en thuiszitters
6. Dyslexiezorg
7. Vluchtelingen en asielzoekers
8. Leerlingenvervoer
9. Onderwijshuisvesting

Het SWV en de gemeenten werken vanuit een gezamenlijke visie op Passend Onderwijs en de aansluiting met de jeugdhulp. Deze visie is het opvangen van zo veel leerlingen als mogelijk in een thuisnabije situatie in de reguliere school. SWV en gemeenten werken samen om daar waar mogelijk kinderen in een zo inclusief mogelijke situatie onderwijs en jeugdhulp te bieden. In het OOGO over het ondersteuningsplan en de jeugdplannen wordt afgestemd om de werkwijzen vanuit deze gezamenlijke visie goed op elkaar te laten aansluiten.

Met de gemeentelijke jeugdhulp (SMW, JGZ, jeugdconsulenten of regisseurs, jeugdhulpinstellingen) wordt goed afgestemd en resultaatgericht samengewerkt.

1. Ondersteuningsstructuur en SOT.

SWV en gemeenten stemmen vanuit ieders eigen wettelijke verantwoordelijkheid af over de zorgvragen en arrangementen rondom kinderen. Het is zaak de interne ondersteuningsstructuur van de scholen en het SWV goed aan te laten sluiten met de gemeentelijke zorgstructuren. Met de medewerkers van de gemeenten zal daarom in de SOT's afgestemd worden. Dit als kinderen passend onderwijs en jeugdhulp beide nodig hebben om de specifieke ondersteuning op school te organiseren.

De school is een vindplaats van zorg, zo wordt gesteld. De school is hierbij niet alleen een brengplaats van extra ondersteuning maar eerst ook een overlegplaats voor de jeugdhulp. Om dit overleg binnen het SOT goed te laten verlopen, is goede samenwerking nodig tussen medewerkers van de scholen, het SWV en de jeugdhulp.

In de ondersteuningsstructuur van de scholen is voor een aantal principes gekozen. Iedere school volgt deze principes:

- Ouders zijn educatief partners bij het overleg over hun kind. Er wordt dus niet overlegd en besloten zonder de ouders als gesprekspartners te betrekken
- Iedere school in Twente Noord heeft een zelfde ondersteuningsstructuur en werkwijze
- Arrangeren en indiceren voor S(B)O vindt plaats op school in het SOT; de plek waar de ondersteuning plaats moet vinden of de vragen rondom meer specialistische ondersteuning spelen
- Het SWV zet onafhankelijke trajectbegeleiders in om de trajecten van arrangeren en indiceren te ondersteunen
- De inzet van extra ondersteuning gebeurt zo 'lokettenvrij' als mogelijk is. Het SOT kan in direct overleg treden met het E&D team van het SWV
- Het SOT kan in de basis beschikken over een orthopedagoog en maatschappelijk werker. De orthopedagoog wordt door de schoolbesturen aangesteld. De schoolmaatschappelijk werkers worden door de gemeenten bekostigd en stemmen hun aanbod en werkwijze af op de behoeften van scholen en gemeenten
- Het SOT overleg kan ook beschikken over de expertise van de jeugdverpleegkundige, schoolarts en jeugdconsulenten of regisseur
- Het SOT is overlegplatform voor ondersteuningsvragen van kinderen en voor de algehele afstemming tussen Passend Onderwijs en jeugdhulp

Zie voor een verdere uitwerking Hoofdstuk F "Uitwerking van beleid" par. d.

Beleidsmatige afstemming over de meest effectieve vormen van ondersteuning via inzet van jeugdhulpmedewerkers vindt plaats in het OOGO met de gemeenten. SWV en gemeenten zetten zich in om de afstemming op visie en uitvoering tussen ondersteuners van het SWV (E&D team) en de jeugdhulp vorm te geven.

Uitgangspunten bij het doorontwikkelen en verder afstemmen van de ondersteuningsstructuren van SWV en gemeenten zijn dat:

- zowel het SWV 23-01 PO als de samenwerkende gemeenten in de regio 23-01, in ieder geval op hoofdlijnen, de visie op de toekomstige zorg voor de jeugd onderschrijven;
- de uitwerking van deze hoofdlijnen samen te vatten zijn in een ondersteuningsstructuur in en om de school die zo snel mogelijk, zo dichtbij mogelijk en zo licht mogelijk wordt georganiseerd;
- de gemeenten met het SWV meedenken hoe de nieuwe en eigen uitvoeringsverantwoordelijkheid t.a.v. jeugdhulp van scholen en gemeenten geïntegreerd en gefaciliteerd kunnen worden;
- zowel het SWV 23-01 PO en de (samenwerkende) gemeenten in de regio 23-01 inzet plegen om de afstemming tussen de ondersteuning in de school en de zorg om de school te optimaliseren en te integreren;
- zij beide reeds een inzet plegen op dit terrein via de organisatie en planning van de SOT's, waarbij schoolmaatschappelijk werk, jeugdconsulenten en jeugdgezondheidszorg via lokale gemeentelijke afspraken beschikbaar zijn voor de SOT's;

- o de inzet zoveel als mogelijk eenduidig, effectief en efficiënt functionerend wordt georganiseerd.

2. Onderwijsjeugdzorgarrangementen.

Medewerkers van het SWV en gemeenten overleggen in de SOT's waardoor onderwijsjeugdzorgarrangementen gezamenlijk geregisseerd worden door gemeenten en SWV. SWV en gemeenten zetten zich in om meer en meer te werken met elkaar i.p.v. gescheiden naast elkaar. De onderschreven werkwijze staat in de notitie "Afstemming OJZA".

3. Voorschoolse fase

SWV en gemeenten stellen zich als doel de ondersteunings- en zorgstructuren bij de overgang van voorschool naar basisschool zodanig in te richten, dat kinderen bij de start van de basisschool tijdig de noodzakelijke en passende ondersteuning krijgen zodat daar waar mogelijk kinderen in een zo inclusief mogelijke situatie onderwijs ontvangen.

SWV en gemeenten doen onderzoek naar afstemmen en het effectief inzetten van jeugdhulp en het E&D team zodat via een preventieve aanpak een zo thuis nabije onderwijsplek voor kinderen wordt gerealiseerd. De gemeenten stimuleren hierbij een aansluiting van de ZAT's voor 0-4 jarigen en de SOT's waardoor een doorgaande en goed gefaciliteerde ondersteuningslijn gerealiseerd wordt.

4. IVHT en vroegsignalering

De gemeenten zijn verantwoordelijk voor het inrichten van een netwerk van vroegsignalering en preventie voor jonge kinderen. Het gaat om kinderen met een (vermoeden van) motorische, verstandelijke, zintuiglijke, meervoudige beperking en/ of gedragsproblemen. Het netwerk is gericht op integrale diagnostiek, gezinsondersteuning, onderwijs en zorg. De positie van de ouders als regisseur wordt erkend en er wordt gebruikgemaakt van de eigen kracht van het sociale netwerk. Gemeenten voeren regie op deze vroegtijdige signalering en diagnostiek. De doorgaande lijn van thuis/dagbesteding naar onderwijs is hierbij belangrijk. Daarom betrekken gemeenten het SWV bij deze integrale vroeghulp en vroegsignalering, zodat tijdig passende onderwijsplekken en arrangementen worden georganiseerd.

5. Leerplicht, thuiszitters en ontheffing leerplicht.

Met de leerplichtambtenaren en het SWV VO wordt overlegd en samengewerkt om thuiszitters te voorkomen. Voor het PO is sinds schooljaar 2017-2018 een verzuimkaart van kracht. In deze verzuimkaart zijn de verantwoordelijkheden van diverse betrokkenen verwoord bij verzuim en thuiszitten.

Via de interne regeling crisisplaatsingen van het SWV is sprake van een goed georganiseerde doorzettingskracht t.a.v. het voorkomen van thuiszitters.

In juni 2016 ondertekenden de ministeries OCW, VWS, V&J, de PO-Raad, de VO-raad en de VNG het Thuiszitterspact. In dit pact staan afspraken die ertoe moeten leiden dat het aantal thuiszitters de komende jaren omlaag wordt gebracht. Onderdeel van het pact is de zogenoemde 'doorzettingsmacht'. Als er sprake is van (dreigend) thuiszitten, stelt het Thuiszitterspact dat gemeenten en samenwerkingsverbanden met elkaar afspreken welke partij/persoon bepaalt welke onderwijs/zorgplek voor het betreffende kind/jongere passend is. Gemeenten en samenwerkingsverbanden worden opgeroepen om een stappenplan op te stellen om thuiszitten tegen te gaan. Inmiddels heeft de staatssecretaris in december 2016 besloten om de doorzettingsmacht wettelijk te borgen. Dit is onderwerp van overleg bij de ontwikkelagenda van SWV en gemeenten.

Leerplichtambtenaren stemmen af met het SWV alvorens ontheffingen van de leerplicht toe te kennen. Voordat gemeenten kinderen vanwege psychische of lichamelijke problematiek vrijstellen van de leerplicht, overleggen zij eerst met het SWV. De wet gaat hierop nog aangepast worden. Op die manier kunnen meer kinderen met een psychische of fysieke beperking mogelijk alsnog een vorm van onderwijs aangeboden krijgen.

Overigens is bij veel van de kinderen overduidelijk dat zij terecht een vrijstelling hebben gekregen, zoals bij zwaar gehandicapte kinderen die in een zorginstelling zijn opgenomen. Voor die groep hoeven gemeenten en SWV geen onderwijsaanbod te doen.

6. Dyslexiezorg.

De zorg en ondersteuning voor kinderen met dyslexie kan verder geoptimaliseerd worden. De EED-monitor, is een instrument dat daarvoor ingezet kan worden. Daarom is met de 14 Twentse gemeenten afgesproken dat de EED-monitor gebruikt gaat worden.

Met de EED-monitor wordt op schoolniveau in kaart gebracht:

- Hoeveel kinderen worden doorverwezen door school naar een EED-zorgaanbieder
- Hoeveel kinderen hiervan een diagnostisch onderzoek krijgen
- Hoeveel kinderen daadwerkelijk in aanmerking komen voor een behandeling van EED

In het belang van de betreffende kinderen gaan SWV (namens de schoolbesturen) en de gemeenten de gegevens uit de monitor analyseren, om zodoende met aanbevelingen te komen. Dit om deze kinderen de juiste ondersteuning te doen krijgen op het gebied van taal- en leesonderwijs.

7. Vergunninghouders

Binnen het OOGO is aandacht voor het onderwerp onderwijs aan vluchtelingen en asielzoekers. SWV en gemeenten stellen een sub-regionale aanpak voor. Het Palet te Almelo is de centrale opvang voor 1^e-jaars nieuwkomers voor de gemeenten Almelo, Hellendoorn, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand en Wierden. Bij het bezoek van leerlingen aan Het Palet te Almelo, stemmen gemeenten leerlingenvervoer af met Het Palet en indien nodig met het SWV. Het SWV kan mede adviseren bij langer verblijf van leerlingen op Het Palet te Almelo t.a.v. het leerlingenvervoer.

8. Leerlingenvervoer

De afgifte van TLV's door het SWV maakt het noodzakelijk dat de regelingen leerlingenvervoer hierop inspelen. Het streven van SWV en gemeenten is om alle leerlingen een passend onderwijs te bieden, waarbij een aanbod zo snel mogelijk, zo licht mogelijk, zo dichtbij mogelijk wordt georganiseerd. Ook is het streven speciale arrangementen die niet thuisnabij zijn, zo kort als mogelijk te laten duren. Hierdoor vraagt het SWV aan de gemeenten ook de regelingen leerlingenvervoer zo op te stellen dat vervoer voor leerlingen met een passende onderwijs vraag volgens deze principes wordt georganiseerd. Het SWV wordt daarom betrokken bij de totstandkoming en evaluatie van de regelingen leerlingenvervoer.

9. Onderwijshuisvesting

Het bestuur van het SWV zal zich in de jaren 2018-2022 buigen over de verbanden tussen huisvestingsbeleid en passend onderwijs, de verdere vorming van het regionale SWV en de gemeentelijke verantwoordelijkheid t.o.v. de jeugdzorg. Momenteel is huisvesting en onderwijsbeleid onderwerp van overleg in het OOGO onderwijshuisvesting. Dit overleg vindt plaats tussen schoolbesturen en gemeenten. De uitwerking op onderwijshuisvesting vanwege de consequenties van de visie om alle leerlingen een passend onderwijs aanbod te bieden dat zo snel mogelijk, zo licht mogelijk, zo dichtbij mogelijk en zo goed mogelijk wordt georganiseerd, zal onderwerp van overleg zijn tussen gemeenten en SWV in de periode 2018-2020.

In het advies van de gemeenten wordt de volgende lijn voorgesteld:

- (Nieuwe) aanvragen voor onderwijshuisvesting of uitbreiding van voorzieningen voor SO/SBO kunnen door de gemeente voor advisering voorgelegd worden aan het SWV. Het SWV geeft daarop een inhoudelijk advies

- Huisvestingsaanvragen voor speciale voorzieningen (SO; OPDC; SBO; nevenvestigingen; etc.) worden niet uitsluitend door individuele gemeenten beoordeeld, maar worden besproken in een jaarlijks in te plannen regionaal huisvestingsoverleg met de 6 respectievelijk 14 gemeenten in Twente. (afhankelijk van de aanvraag)
- Criteria van de gemeente bij de beoordeling van aanvragen: (met name)
  - a) Draagt deze bij aan een goede spreiding van voorzieningen
  - b) Is de voorziening voldoende bereikbaar (thuisnabij)
- Onverlet blijft de wettelijke zorgplicht vanuit de gemeenten en de relatie met de indiener van de huisvestingsaanvraag, zoals vastgelegd in de Wet op het Primair onderwijs (WPO) en de Wet op de Expertise Centra (WEC).

De huidige spreiding van SO-scholen en van SBO voorzieningen lijkt goed in de missie van SWV Twente Noord te passen. Voor leerlingen met speciale ondersteuningsbehoeften is binnen redelijke afstand een gespecialiseerde onderwijsvoorziening beschikbaar. De ambitie is om deze spreiding mede om genoemde reden te behouden.

e. Samenwerkingsverband VO

Tussen SWV PO 23-01 en SWV VO 23-01 is regelmatig overleg over diverse zaken. Het is belangrijk dat de activiteiten die nodig zijn om te komen tot een juiste indicatiestelling en toedeling van ondersteuning eerder starten dan bij het daadwerkelijke moment van aanmelding bij de VO-school.

In het kader van Passend Onderwijs is daarom in schooljaar 2015-2016 het initiatief genomen tot het uitwerken van een procedure voor leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoefte uit het PO naar het VO. In deze procedure worden de leerlingen in nauwe samenwerking vanaf groep 7 van het PO tot en met klas 1-2 van het VO begeleid in de toeleiding naar een passend onderwijsaanbod.

Het ontwikkelen van deze procedure is gestoeld op de visie dat leerlingen zo regulier en thuisnabij mogelijk onderwijs ontvangen, waarbij het onderwijs recht doet aan hun specifieke ondersteuningsbehoeften.

Doelen van de toelatingsprocedure:

- Een zo goed mogelijke advisering van de basisschool voor een onderwijsvorm in het voortgezet onderwijs voor elke betrokken leerling.
- De leerling vroegtijdig in beeld krijgen.
- De VO-school in staat te stellen alle aanmeldingen zorgvuldig in behandeling te nemen.
- Het proces van de overgang zo soepel en transparant mogelijk te laten verlopen, waarbij afspraken over overlegstructuren met alle betrokkenen worden gecommuniceerd.

SWV PO en SWV VO stemmen hun toelatingsprocedures en werkwijzen zo goed mogelijk op elkaar af, zodat onnodige bureaucratie en drempels bij de overgang voorkomen worden. De werkwijze van het SWV PO van handelingsgericht integraal indiceren met de onafhankelijk trajectbegeleider wordt door het SWV VO bestudeerd en indien mogelijk tijdens overdracht van leerlingen van PO naar VO overgenomen.

f. Voorschool

Schoolbesturen, schooldirecties en gemeenten zijn verantwoordelijk voor de warme overdracht tussen voorschoolse voorzieningen als peuterspeelzaal, kinderdagverblijf en basisschool. In meerdere gemeenten zijn afspraken gemaakt over deze overdracht. Het SWV zal deze overdracht in de vorm van basisvoorwaarden omschrijven. Scholen zijn verantwoordelijk om volgens deze voorwaarden de overdracht tussen voorschoolse voorzieningen en basisschool te organiseren.

Nog nader uit te werken basisvoorwaarden voor de overdracht:

- Vastleggen van een procedure voor de warme overdracht van leerlingen met een speciale ondersteuningsbehoefte.
- Bepalen van instrumenten die bij de overdracht door de betrokken instellingen gehanteerd worden. Het SWV heeft modelformulieren beschikbaar.
- Verantwoordelijkheden vastleggen m.b.t. de warme overdracht.
- Volgens de uitgangspunten van HGW tot een plan van aanpak komen voordat de leerling op de basisschool of S(B)O school wordt toegelaten.

Het SWV ondersteunt lokale initiatieven om dit deel van de werkagenda uit te voeren.

NB: De kinderopvang en de peuterspeelzalen worden op 1 januari 2018 geharmoniseerd. De gevolgen hiervan worden bij het bovenstaande meegenomen waar dat aan de orde is.

g. Onderwijs zieke leerlingen

Wanneer er bij een leerling sprake is van een langdurige, chronische of levensbedreigende aandoening met (mogelijke) gevolgen voor de schoolloopbaan van de leerling, is het mogelijk een consulent OZL² in te schakelen. Deze consulent kan tijdelijk hulp en begeleiding bieden aan zowel de school, de ouders als de leerling.

De consulent OZL (via IJsselgroep/Expertis³) zorgt voor of ondersteunt bij:

- contact tussen school, ziekenhuis, leerling en ouders.
- voorlichting en advies aan leerkrachten over onderwijs aan zieke leerlingen.
- informatie voor leerkrachten, ouders, (zorg)professionals en klasgenoten over het omgaan met de zieke leerling.
- onderwijs en begeleiding van de zieke leerling thuis, in het ziekenhuis en op school.
- (organiseren van) lessen aan huis of in het ziekenhuis samen met de school, als de eigen leerkrachten dit niet kunnen.
- informatie over ziekten en de mogelijke gevolgen voor schoolprestaties.
- het maken van een plan van aanpak voor de zieke leerling samen met de school.
- afstemming en samenwerking met ketenpartners, zoals ambulante begeleiding, leerplichtambtenaar, onderwijsconsulenten en gemeentelijke jeugdhulp.
- de inzet van communicatiemiddelen, zoals een laptop of tablet.

h. Onderwijsconsulenten

Met de landelijk werkende onderwijs(zorg)consulenten is direct contact indien nodig. Ouders en scholen kunnen onderwijsconsulenten inschakelen. Ook derden kunnen de bemiddeling van de onderwijsconsulent inroepen, zoals de leerplichtambtenaar of het SWV. Via deze bemiddeling zal het thuiszitten van leerlingen voorkomen worden.

---

² Onderwijs aan zieke leerlingen.

³ Onderwijsbegeleidingsdiensten in Overijssel

D. Organisatie van het Samenwerkingsverband

a. De vereniging

Het SWV is georganiseerd als vereniging. De algemene ledenvergadering (ALV) functioneert als toezichhoudend orgaan. Zie hiervoor de statuten van de vereniging. De ALV vaardigt leden af naar het dagelijks bestuur. De bestuursstelling is voornamelijk gebaseerd op de indeling van het SWV in afdelingen. In de planperiode 2018-2022 wordt de samenstelling en de grootte van het bestuur opnieuw bepaald. Het dagelijks bestuur kent een onafhankelijk voorzitter, penningmeester en secretaris.

b. Dagelijkse organisatie

Het SWV, nu nog georganiseerd in afdelingen, wordt na 2018 georganiseerd in bestuurlijke netwerken, waarbinnen samengewerkt wordt om de communicatie, de dagelijkse organisatie en de verbinding met het SWV te stimuleren en te bewaken.

Bestuurlijke netwerken ondersteunen de uitwerking van het ondersteuningsplan op bestuurlijk niveau. Communicatie van het SWV met IB-netwerken, directie-overleggen, en bestuurders worden binnen een netwerk bevordert. Netwerkcoördinatoren hebben verantwoordelijkheid deze communicatie te organiseren en te bevorderen. Een netwerk kent een klankbordgroep Passend Onderwijs. De klankbordgroep bestaat uit een afvaardiging van directeuren of beleidsmedewerkers. De netwerkcoördinator is verantwoordelijk voor de communicatie van de klankbordgroep naar het ACO en omgekeerd.

Besturen kennen IB-, en directie-overleggen. De netwerkcoördinator houdt namens het SWV contact met deze overleggen. Binnen een bestuurlijk netwerk kunnen IB- en directie- overleggen (tijdelijk of bij gelegenheid) samengevoegd worden.

Bestuurlijke netwerken zijn beleidsvolgend en gericht op het operationele niveau. De samenstelling van deze netwerken is flexibel. Overwegingen om netwerken te vormen, kunnen bijvoorbeeld geografisch of thematisch bepaald worden. Wijzigingen in de samenstelling worden ter goedkeuring voorgelegd aan het bestuur van het SWV.

Dus:

1. Ieder bestuurlijk netwerk heeft een klankbordgroep Passend Onderwijs, via welke verbindingen zijn gelegd naar de directie-overleggen, IB-netwerken, en het S(B)O. Een netwerkcoördinator vanuit het SWV zit het klankbordgroep-overleg voor.
2. De klankbordgroep is adviserend t.a.v. de uitvoering van centraal beleid door het bestuurlijk netwerk.
3. SWV Twente Noord voorziet in een huishoudelijk reglement voor de bestuurlijke netwerken. Hierin wordt o.a. uitgewerkt hoe ieder netwerk de volgende zaken regelt:
  - a. De verdeling van verantwoordelijkheden tussen het SWV, de bestuurders van het netwerk, besturen van de scholen, de directies en de IB-ers. Deze verdeling past volledig binnen het systeem van de gedelegeerde verantwoordelijkheden van het SWV Twente Noord.
  - b. De communicatie en afstemming binnen het netwerk.
  - c. De organisatie van contacten en informatie van de netwerkcoördinator met het netwerkbestuur, directie-overleggen en IB-netwerken.
  - d. Het takenpakket van de netwerkcoördinator, gerelateerd aan het ondersteuningsplan van het SWV.
  - e. De facilitering van de netwerkcoördinator in tijd.
4. Netwerkcoördinatoren vormen een overleg (NCO) onder voorzitterschap van de directeur van het SWV. De taken van de netwerkcoördinator zijn:
  - a. Deelnemen aan het NCO.

- b. Organiseren van overleggen waarin het beleid en de uitvoer van het beleid binnen de geledingen van het eigen bestuurlijk netwerk besproken wordt. Hieronder vallen in ieder geval: bestuursoverleggen, directie-overleggen, IB-netwerken.
- c. Organiseren en coördineren van de klankbordgroep(en).
- d. Stimuleren van de informatievoorziening van en naar het SWV Twente Noord.
- e. Leerling zaken binnen de scholen van het netwerk coördineren in afstemming met het SWV.
- f. Het bieden van ondersteuning bij centrale taken van SWV Twente Noord.
- g. Voeren van de schoolgesprekken over het SOP.

c. Personeel

Het SWV heeft zelf geen personeel in dienst. Wel kent het SWV de volgende functies:

- o Directeur, aanstellingsomvang 1 fte
- o Leidinggevende E&D team aanstellingsomvang 1 fte
- o Administratieve kracht, aanstellingsomvang 0,8 fte
- o Expertise-en Dienstenteam ZO verleent begeleiding in de scholen. Totale aanstellingsomvang 11,46 fte
- o Expertise-en Dienstenteam LO verleent begeleiding in de scholen. Totale aanstellingsomvang 3 fte
- o Trajectbegeleiders, begrote formatie 2 fte
- o Pedagogisch coördinerende taken, aanstellingsomvang 0,4 fte
- o Medewerker oudercontacten, aanstellingsomvang 0,2 fte
- o Netwerkcoördinatoren zijn nu nog aangesteld via de huidige afdelingen

De kosten van deze functionarissen worden via facturering vergoed aan de schoolbesturen waar de mensen in dienst zijn. Alle functionarissen zijn in dienst van één van de deelnemende besturen.

d. Verantwoordelijkheden en besluitvorming

Het bestuur is verantwoordelijk voor de instandhouding van het samenwerkingsverband. Dit met inachtneming van de bevoegdheden van de algemene vergadering. Het bestuur is verantwoordelijk voor het realiseren van een samenhangend geheel aan ondersteuningsvoorzieningen tussen en binnen de scholen. Ook voor de verdeling, besteding en toewijzing van de ondersteuningsmiddelen en –voorzieningen is het bestuur verantwoordelijk. Daarnaast heeft het bestuur aandacht voor de kwalitatieve en kwantitatieve resultaten van het onderwijs aan leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte en voor de daarmee samenhangende bedrijfsvoering. Het bestuur oefent zijn statutaire taken uit op basis van een toezienend bestuursconcept waarbij de algemene vergadering functioneert als algemeen intern toezichthouder. Het bestuur houdt namens de leden toezicht op de dagelijkse uitvoering van de bestuurstaken die aan de directeur zijn gemandateerd alsmede op de naleving van de code goed bestuur.

Voorbehouden aan het bestuur is de in de statuten geregelde besluitvorming, met inachtneming van de goedkeuring door de algemene vergadering, strekkende tot:

- A. vaststelling van de strategische doelstellingen van de vereniging (missie en visie).
- B. vaststelling van het ondersteuningsplan en de meerjarenbegroting van het samenwerkingsverband.
- C. vaststelling van het jaarverslag van de vereniging.
- D. vaststelling van het managementstatuut alsmede vaststelling van eventuele kaders voor de directeur.
- E. aanvraag van faillissement van de vereniging en van surséance van betaling.
- F. benoeming, schorsing of ontslag van de directeur van het samenwerkingsverband.
- G. vaststelling van de arbeidsvoorwaarden van de directeur.
- H. wijziging van de statuten, tot fusie of splitsing van de vereniging en ontbinding van de vereniging, waaronder begrepen bestemming van een eventueel batig saldo.

Het bestuur voert de functionerings- en beoordelingsgesprekken met de directeur.
Het bestuur stelt een reglement voor de ondersteuningsplanraad, alsmede wijzigingen daarin, vast.

Het bestuur adviseert (on)(des)gevraagd de directeur ten aanzien van de aan hem gemandateerde taken.

De directeur heeft, met inachtneming van de beleidskaders en financiële uitgangspunten die door het bestuur zijn vastgesteld en met inachtneming van nadere aanwijzingen en richtlijnen, de volgende taken en bevoegdheden:

- a. De directeur is belast met de dagelijkse leiding van het samenwerkingsverband en met het verwekelijken van de doelstellingen en wettelijke taken van de vereniging, zoals verwoord in de statuten.
- b. De directeur vertegenwoordigt de vereniging ten aanzien van de taken/bevoegdheden welke aan hem zijn gemandateerd.
- c. De directeur is belast met de voorbereiding en uitvoering van het beleid en activiteiten van het samenwerkingsverband.
- d. De directeur is belast met het opstellen en uitvoeren van het ondersteuningsplan en het volgen van de bijbehorende totstandkomingsprocedure, waaronder het op overeenstemming gericht overleg met de gemeenten.
- e. De directeur voert het overleg met de ondersteuningsplanraad.
- f. De directeur geeft op inhoud leiding aan het Expertise en Dienstenteam van het samenwerkingsverband.
- g. De directeur beheert de door aan het samenwerkingsverband toegekende formatieve en financiële middelen en doet daartoe uitgaven voor zover deze binnen de goedgekeurde begroting en het vastgestelde beleid zijn toegestaan.
- h. De directeur woont de bestuursvergadering als regel bij en heeft een adviserende stem.
- i. De directeur voert verder alle taken en verantwoordelijkheden uit die in de bij zijn functie behorende functiebeschrijving zijn opgenomen.

De netwerkcoördinator verricht zijn werkzaamheden onder verantwoordelijkheid van de directeur en binnen de kaders zoals die door het bestuur en de algemene vergadering zijn afgesproken.

De netwerkcoördinator is gehouden functioneel mee te werken aan het realiseren van de doelstellingen van de vereniging door onder meer participatie in het netwerkcoördinatoren-overleg en een constructieve en transparante overleghouding met de directeur.

e. Governance

De algemene ledenvergadering fungeert als intern toezichthouder. De uitvoering van het interne toezicht is versterkt door te werken met een intern toezichtkader.

Omdat de leden van het dagelijks bestuur in persoon ook lid zijn van de algemene ledenvergadering, heeft samenwerkingsverband Twente Noord het interne toezicht niet onafhankelijk georganiseerd. Het bestuur zal zich daarom verder verdiepen in de kwestie van het onafhankelijk toezicht binnen de vereniging. Modellen van de PO-raad en/of de overheid worden afgewacht en bestudeerd.

Het SWV heeft t.a.v. het toezicht de volgende maatregelen getroffen:

1. De ALV is bewust van zijn rolname. Door de vergaderingen te splitsen in een informeel deel en een toezichtdeel komt het toezicht tot zijn recht.
2. De ALV kent een financiële auditcommissie. Deze commissie beoordeelt namens de ALV de meerjarenbegroting en de jaarverslagen. Vanuit de toezichthoudende rol is er overleg met de penningmeester, de directeur en de controller.
3. Het SWV heeft in samenwerking met 6 andere SWV-en een onafhankelijk financieel controller aangesteld.

4. Het administratiekantoor heeft in samenwerking met 6 andere SWV-en een begrotingsmodule ontworpen. De financieel controller beheert deze begrotingsmodule.
5. De accountant beoordeelt de jaarverslagen.
6. 2 Leden van het bestuur hebben jaarlijks een beoordelingsgesprek met de directeur.
7. De directeur handelt binnen de kaders van het managementstatuut.
8. Besturen en scholen verantwoorden de inzet van verstrekte zorgmiddelen jaarlijks aan het bestuur.
9. Het SWV heeft een activiteitenplan en een meerjarige planning en control cyclus.
10. De ondersteuningsplanraad vergadert in ieder geval 3x per jaar.

f. Communicatieplan

Het SWV kent de volgende interne overleggen:

1. Algemene ledenvergadering
2. Bestuursvergadering
3. Netwerkcoördinatoren overleg
4. Teamoverleg E&D
5. Teamoverleg trajectbegeleiders
6. Bilateraal directeur en afdelingscoördinatoren
7. Ondersteuningsplanraad
8. Bestuursoverleg afdelingen
9. Schooldirectie-overleg
10. IB-netwerk

De afspraken m.b.t. inhoud en reikwijdte van het overleg, besluitvorming, vergaderfrequentie en leden zijn als volgt:

Overleg	Onderwerp	Frequentie	Deelnemers
1. Algemene ledenvergadering: toezicht	Ondersteuningsplan, MJ-begroting, financieel jaarverslag, algemeen jaarverslag, volgens toezichtkader	2x per jaar	20 bestuurders leden van het SWV
2. Bestuursvergadering: besturen	Beleid en dagelijks bestuur	6x per jaar	Leden dagelijks bestuur en directeur als adviseur
3. Netwerkcoördinatoren overleg: Uitvoer beleid, consulteren, informeren, adviseren	Uitvoer van beleid, adviseren van bestuur, coördinatietaken SWV, ontwikkeling instrumenten en richtlijnen, coördinatietaken netwerken	7x per jaar	Netwerk coördinatoren en directeur (voorzitter)
4. Klankbordgroep	Adviseren en meedenken over de uitvoer van beleid in relatie tot de agenda van het netwerkcoördinatoren overleg	4x per jaar	Schooldirecteuren en/of beleidsmedewerkers
5. Teamoverleg E&D Uitvoer beleid, informeren, adviseren	Vertaalslag strategisch en tactisch beleid, ontwikkelen en borgen methodieken en specialismen	Maandelijks	Schoolcoaches en netwerkcoördinator (teamleider)
6. Teamoverleg trajectbegeleiders: Uitvoer beleid, consulteren, informeren, en adviseren	Vertaalslag strategisch en tactisch beleid, ontwikkelen methodiek HIA en TB	3 wekelijks	Trajectbegeleiders en netwerkcoördinator (teamleider)
7. Bilateraal directeur en netwerkcoördinatoren: Informeren en consulteren	Netwerk zaken en taken coördinatoren	Eens per jaar	Netwerkcoördinator en directeur
8. Ondersteuningsplanraad: instemming en advies	Instemmen: ondersteuningsplan en wijzigingen hierop, advies diverse onderwerpen	3x per jaar	OPR leden en directeur (adviseur)

Overleg	Onderwerp	Frequentie	Deelnemers
9. Bestuursoverleg netwerk: uitvoer beleid, informeren en advies	Uitvoeren van besluiten SWV	3x per jaar	Bestuurders als deelnemers van een netwerk
10. Schooldirectie-overleggen: uitvoer beleid en advies	Uitvoeren beleid en besluiten van het SWV, advies aan netwerkcoördinator	Volgens afspraken eigen schoolbestuur	Directeuren en bestuurder of algemeen directeur
11. IB-netwerk: Uitvoer beleid en advies	Uitvoeren beleid en besluiten van het SWV, advies aan netwerkcoördinator	Volgens afspraken eigen schoolbestuur	IB'ers en netwerkcoördinator op afroep

g. Ouders

Schoolbesturen zijn in eerste instantie verantwoordelijk voor de contacten met ouders. Scholen en SOT's vormen het directe en 'warme' contact met ouders. Via scholen kunnen ouders contact krijgen met het SWV. Scholen vermelden in hun schoolgidsen de contactgegevens van het SWV. Ook worden in de schoolgids de ondersteuningsmogelijkheden van het SWV benoemd. De schoolgids verwijst daarnaast naar informatie over beroeps- en geschillenregelingen van het SWV en Passend Onderwijs.

Het SWV onderhoudt een website waar ouders informatie krijgen over het SWV. www.swv-twentenoord.nl. Ook kan via het mailloket contact gelegd worden met de directeur en medewerkers van het SWV.

Ouders worden hier geïnformeerd over het SWV en Passend Onderwijs. Hiervoor is op de scholen informatiemateriaal beschikbaar.

De oudergeleding van de ondersteuningsplanraad functioneert als klankbordgroep voor het SWV.

Ouders hebben in SWV Twente Noord een belangrijke rol in het ondersteuningsoverleg op scholen binnen het SOT. Ouders worden als partner betrokken bij de vraagstellingen over hun kind. Ouders denken mee in de oplossingen die gezocht worden als extra ondersteuning voor hun kind nodig is. De HIA methodiek bevestigt dit sterk, doordat ouders uitdrukkelijk betrokken worden mee te denken bij het zoeken naar oplossingen, als de school zoekt naar nieuwe mogelijkheden voor hun kind.

h. Geschillen en bezwaarprocedure

Mediation en arbitragecommissie

Elke regio heeft zowel een samenwerkingsverband voor primair als een samenwerkingsverband voor voortgezet passend onderwijs. De schoolbesturen uit de regio zijn bij dat samenwerkingsverband aangesloten. De regering heeft de Landelijke Arbitragecommissie Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs (LAS) ingesteld. Samenwerkingsverbanden zijn door de wetgever gevraagd in de statuten een voorziening op te nemen voor geschillenbeslechting en daarbij te kiezen voor de LAS. De LAS staat open voor alle samenwerkingsverbanden en de daarbij aangesloten schoolbesturen.

In geval van geschillen over de toepassing van de samenwerking van de leden, bestuursleden en afdelingen binnen de vereniging, zullen de partijen die het geschil betreft trachten het geschil in eerste instantie op te lossen met behulp van mediation. Eerst als het onmogelijk gebleken is een geschil op te lossen met behulp van mediation, heeft elke partij het recht om het geschil voor te leggen aan een door de minister ingestelde arbitragecommissie waarbij het samenwerkingsverband is aangesloten. Een lid van de vereniging kan zich binnen zes weken na een door de ALV of het bestuur genomen besluit en/of andere handeling in het kader van het samenwerkingsverband wenden tot de arbitragecommissie als bedoeld in het eerste lid. De commissie doet een voor alle partijen bindende uitspraak.

Geschillencommissie passend onderwijs (GPO)

Het samenwerkingsverband is aangesloten bij een (landelijke) bezwaaradviescommissie die adviseert over bezwaarschriften betreffende beslissingen van het samenwerkingsverband over de toelaatbaarheid van leerlingen tot onderwijs aan een speciale school voor basisonderwijs in het samenwerkingsverband of tot het speciaal onderwijs.

E. Financieel

a. Verantwoording

Schoolbesturen verantwoorden jaarlijks hun visie op de verdeling van de middelen. De wijze van verdelen wordt door de besturen in deze verantwoording toegelicht.

Scholen verantwoorden in hun SOP hoe de ontvangen middelen worden ingezet. Afspraken over de besteding zijn gemaakt in het Ondersteuningsplan 2014-2018. Deze afspraken blijven van kracht.

Het SWV verantwoordt zich jaarlijks in het financieel jaarverslag.

b. Toelaatbaarheidsverklaringen

Als sprake is van de afgifte van een TLV door het SOT onder begeleiding van een trajectbegeleider wordt aan de volgende voorwaarden voldaan:

De deskundigen die adviseren over de toelaatbaarheid van leerlingen tot het onderwijs aan een speciale school voor basisonderwijs in het samenwerkingsverband of tot het speciaal onderwijs zijn een orthopedagoog en afhankelijk van de leerling over wiens toelaatbaarheid wordt geadviseerd een kinder- of jeugdpsycholoog, een pedagoog, een kinderpsychiater, een maatschappelijk werker of een arts. Er is voor gekozen om een aantal deskundigheden te noemen, zodat het SOT in overleg met de trajectbegeleider kan kiezen op basis van de ondersteuningsvraag van de leerling.

Het SWV werkt met onafhankelijke trajectbegeleiders. Deze ondersteunen scholen en ouders bij het arrangeren en proces van de aanvraag van een TLV. De trajectbegeleiders bereiden dus namens het SWV de afgifte van toelaatbaarheidsverklaringen voor. De voortrajecten via de SOT's en inzet van de juiste deskundigheid garandeert het multidisciplinaire karakter van het proces naar de afgifte van een TLV. Zowel in het voortraject van het SOT als bij het SOT-overleg met trajectbegeleider wordt de methodiek van HIA toegepast.

Er komen vier verschillende toelaatbaarheidsverklaringen (TLV) voor.

- SBO
- Categorie laag (bestemd voor ZML, LZK, epilepsie, cluster 4)
- Categorie midden (bestemd voor LG)
- Categorie hoog (bestemd voor MG)

De categorie hoog wordt toegekend als sprake is van een meervoudige handicap. In principe betreft het hier de leerlingen met een lichamelijke handicap waarbij sprake is van een motorische stoornis en een TIQ lager dan 70, leerlingen met een ZML indicatie waarbij het TIQ lager is dan 35 en tevens sprake is van een beperkt gedragsrepertoire en andere medische of gedragsproblemen.

De categorie midden wordt toegekend als sprake is van een lichamelijke handicap met motorische stoornis.

Voor andere leerlingen geldt de categorie laag.

De directeur besluit over de afgifte van de TLV en de vaststelling van de bekostigingscategorie.

c. Expertise en dienstenteam en de zachte landing

SWV Twente Noord hanteert het zgn. "zachte landingsmodel". Dit "zachte landingsmodel" is vastgelegd in een convenant, "Convenant duurzame expertise 01.07.2015". Het behoud van expertise is een streven van het SWV. Het SWV reserveert daartoe middelen in de meerjarenbegroting. In grote lijnen zijn de vastgelegde afspraken:

1. De SO-besturen zetten in de periode 1 augustus 2015 - 31 juli 2020 in totaal 11,4 fte begeleiding in ten behoeve van de ondersteuning van het SWV en de scholen in zijn regio.
2. In de schooljaren 2015/2016 tot en met 2019/2020 stelt het SWV de in de meerjarenbegroting per elk schooljaar gereserveerde middelen in als vergoeding van de inzet van de begeleiders tot maximaal deze 11,4 fte. Elk SO-bestuur ontvangt naar rato van zijn bijdrage aan de formatie.
3. Tot en met schooljaar 2017-2018 reserveert het SWV middelen t.b.v. de "zachte landing" van het E&D team ZO. De opgebouwde reserve wordt in schooljaar 2018-2019 en 2019-2020 geheel afgebouwd.
4. De uitgaven voor de 11,4 fte zijn tot en met uiterlijk schooljaar 2019-2020 begroot op € 1.027.962
5. Vanaf schooljaar 2020-2021 is een budget begroot van € 410.000 voor het E&D team. De omvang van het E&D team ZO wordt hier dan op aangepast.
6. Opdat de SO-besturen t.o.v. hun begeleiders kunnen anticiperen op de afloop van dit convenant geeft het SWV vóór 1 januari 2020 aan of, en zo ja hoeveel, expertise-ondersteuning het SWV na afloop van dit convenant bij een of meer SO-besturen zal inkopen.

De formatie van het E&D team zal bij natuurlijk verloop niet aangevuld worden tot de vastgelegde 11,4 fte, als de vragen vanuit scholen daar geen aanleiding toe geven. In het geval van tussentijdse afbouw van de 11,4 fte (E&D ZZ-formatie) zullen de niet ingezette middelen toe worden gevoegd aan de zachte landingsreserve. Hierdoor zal de zachte landingsperiode langer kunnen duren.

Volgens de huidige planning van de zachte landing is er t/m schooljaar 2017-2018 een bedrag gereserveerd van € 1.399.595 (een deel van dit bedrag is bij het SO, een ander deel bij het SWV gereserveerd). Vanaf 2020-2021 zal het E&D team terug worden gebracht naar ongeveer 4,5 fte, tenzij het bestuur anders besluit.

De deelnemende besturen van het SWV zijn binnen de tripartiete wetgeving inspanningsplichtig om zorg te dragen voor de werkgelegenheidsgarantie van de medewerkers, die binnen deze tripartiete regeling vallen. Eén van de mogelijkheden is het herplaatsen van personeel.

De kosten van het E&D team ZO worden centraal begroot door het SWV. Dit geldt ook voor de schoolcoaches lichte ondersteuning.

Per 01-08-2017 zijn daarom de schotten tussen expertise vanuit het SBO en vanuit het SO vrijwel verdwenen. Het SWV werkt dan met één E&D team van schoolcoaches, bekostigd vanuit de lichte en zware ondersteuningsmiddelen.

De totale omvang van de schoolcoaches LO bedraagt nu 3 fte. Deze omvang blijft gehandhaafd. Wel wordt gebruik gemaakt van natuurlijke verloop om de omvang eventueel te herzien.

De kosten van deze centrale bekostiging vanuit de LO middelen zal ongeveer € 10,-- per leerling bedragen.

d. Arrangementen

SWV Twente Noord biedt de mogelijkheid om naast een onderwijsarrangement, verzorgd door een schoolcoach, ook een onderwijszorgarrangement (OZA) aan te vragen. Uitgangspunt hierbij is dat voor sommige leerlingen de extra ondersteuningsbehoefte

veel groter is dan via de zware ondersteuningsmiddelen van de school georganiseerd kan worden. Scholen ontvangen via het SWV al zware zorgmiddelen, die in feite ook dekkend moeten zijn voor zware ondersteuningsvragen.

Het budget voor de OZA's is in 2017-2018 vastgesteld op € 300.000. Er is uitdrukkelijk geen sprake van een open eind regeling. Middelen voor de ondersteuning van leerlingen worden immers zoveel als mogelijk verdeeld over de besturen volgens het schoolmodel. Besturen hebben bij de besteding ruimte om eigen beleid te maken. Het gaat bij een OZA dus steeds om een zeer uitzonderlijke ondersteuningsvraag, die het zware zorgbudget van de school duidelijk overstijgt.

Vier groepen leerlingen worden onderscheiden bij de toekenning:

- A. Leerlingen in het BaO, met een accent op de (ver)zorg(ende)-component binnen het onderwijs. Het gaat hier om leerlingen, die stevige aanpassingen nodig hebben om onderwijs te volgen binnen het regulier BaO. Gedacht wordt aan leerlingen met syndroom van Down, spierziekten, diabetes, medische complicerende kenmerken die extra voorzieningen vragen.
- B. Leerlingen met kenmerken van een matige verstandelijke beperking. Het gaat om leerlingen met een TIQ beneden 65, een forse cognitieve achterstand op alle gebieden, taalproblematiek, geringe zelfstandigheid, uitgebreide behoefte aan 1 op 1 instructie, eventueel bijkomende stoornis (complexiteit).
- C. Leerlingen, die vanwege een terugplaatsing vanuit S(B)O naar het (S)BaO geplaatst worden en waarvoor in het kader van een 'warme' overdracht tijdelijk extra ondersteuning nodig is.
- D. Leerlingen, die vanwege een crisissituatie, met extra ondersteuning toch op de basisschool kunnen blijven. Het gaat hier vaak om stevige gedragsproblematiek.

NB:

1. Een OZA bestaat altijd en alleen uit een financiële bijdrage. Deze bijdrage is op maat, kortdurend, en voldoende onderbouwd door deskundigen rondom de leerling.
2. Een OZA omvat 1 tot maximaal 6 uur (groep B maximaal 3 uur) ondersteuning per week en voor de duur van 1 schooljaar of een kortere periode. Na dit schooljaar moet opnieuw aangevraagd worden. Het SWV ondersteunt de bekostiging per uur, ter hoogte van de kosten van een onderwijsassistent (schaal 4). Echter het uurtarief wordt jaarlijks vastgesteld op basis van het beschikbare budget en het aantal (te verwachten) aanvragen.
3. Voor leerlingen die in aanmerking komen voor een OZA wordt jaarlijks in overleg met de schoolcoach een plan van aanpak ingediend bij het SWV.
4. Bij categorie A is afstemming over de Jeugdwet en de gemeentelijke loketten en/of de zorgverzekeraar nodig. Deze groepen leerlingen komen hoogstwaarschijnlijk ook in aanmerking voor een bijdrage vanuit de jeugdwet (PGB of ZIN) of de zorgverzekeringswet. Gestreefd wordt dus om een OZA samen te laten vallen met deze aanvraag door ouders.

e. Risicoanalyse

Voor het bepalen van de hoogte van de aan te houden reserve is een risico analyse gemaakt. Samenvattend zijn de risico's:

Programma/onderwerp	Risico	Opmerking bij risico
Tegenvallende baten vanwege lager leerlingenaantal	Nihil	Prognose lln. aantal via het scenariomodel PO is nauwkeurig
Tegenvallende terugloop deelname S(B)O	Nihil	Actie bij tegenvallende terugloop is een lagere afdracht naar besturen
Kosten afdelingen	€50.000	Tegenvallende kosten op afdelingsniveau komen sporadisch voor vanwege controle op de begrotingen en exploitatie.

Programma/onderwerp	Risico	Opmerking bij risico
E&D team	Nihil	Er bestaat een vaste afdracht t/m 2019-2020 aan de SO-besturen. Voor deze afdracht wordt een reserve aangebracht: de 'zachte landing'. Het gaat hier om een all-in prijs voor geleverde diensten.
Onderwijszorgarrangementen (OZA's)	€100.000	De aanvragen voor OZA's kunnen hoger zijn dan verwacht, omdat meer lln. met zorgvragen in het regulier blijven. Crisisplaatsingen en voorkomen van thuiszitters kunnen kostenverhogend werken.
Trajectbegeleiding	Nihil	Het aantal aanvragen voor de HIA's kan stijgen.
Bestuur beheer organisatie en management	€50.000	Personele problemen, ziekte, aanvullend onderzoek kan kosten doen stijgen. Juridische procedures kunnen zich voordoen vanwege conflicten.
Scholing	€10.000	Lopende een schooljaar kunnen zich noodzakelijke scholingsbehoeften voordoen vanwege de doorontwikkeling van passend onderwijs.
Groei SO	€250.000	De groei van het SO verloopt de afgelopen 3 jaar wisselend. Daarvoor is jaarlijks een bedrag begroot. Ook is een risico bedrag begroot. Een reserve van € 250.000 is steeds nodig om het verloop van de groei in te dekken.
Groei SBO	Nihil	Nu zijn de afdelingen (nog) verantwoordelijk voor de groei van het 'eigen' SBO.
Totaal	€460.000	

Een totaal reservebedrag van € 460.000 lijkt dus nodig. Aangezien niet ieder risico zich tegelijkertijd zal voordoen, maar met name de groei van het SO en de OZA's reële risico's zijn, is de afspraak om structureel een bedrag van € 400.000 als algemene reserve aan te houden.

f. Meerjarenbegroting

Sinds 1 september 2017 is de volgende geactualiseerde meerjarenbegroting van kracht:

Samenwerkingsverband PO2301

Overzicht baten en lasten

	2017	2018	2019	2020	2021
Totaal baten	€ 12.938.145	€ 12.198.181	€ 11.302.419	€ 10.285.293	€ 9.663.631
Bekostiging lichte ondersteuning SWV					
Personeel	€ 3.298.909	€ 3.210.361	€ 3.133.628	€ 3.062.505	€ 2.995.549
Bekostiging zware ondersteuning SWV					
Normatief	€ 7.274.794	€ 7.084.549	€ 6.922.584	€ 6.769.949	€ 6.625.392
Verevening	€ 2.316.814	€ 1.856.877	€ 1.201.048	€ 408.915	€ -
Schoolmaatschappelijk werk	€ 47.628	€ 46.394	€ 45.159	€ 43.925	€ 42.690
Totaal lasten	€ 12.911.091	€ 12.036.278	€ 11.210.270	€ 10.150.674	€ 9.663.631
Verplichte afdrachten					
Zware ondersteuning	€ 4.750.056	€ 4.603.170	€ 4.233.305	€ 3.863.440	€ 3.645.078
Programma's					
860 P11 Bestuur, beheer, organisatie en administratie	€ 275.466	€ 275.466	€ 275.466	€ 275.466	€ 275.466
857 P7 Expertise en dienstenteam (607)	€ 1.027.962	€ 1.027.962	€ 1.027.962	€ 410.156	€ 410.156
858 P9 SO en SBAO arrangementen (incl. AWBZ)	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000
859 P10 Kosten toewijzing TB e.d.	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000	€ 150.000
896 XX3 scholing	€ 50.000	€ 35.417	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000
888 XX4 groeiregeling SO	€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000	€ 250.000
889 Reserveren groei en andere	€ 175.000	€ -	€ -	€ -	€ -
9999 Reserveren ivm zachte landing	€ 226.205	€ -142.025	€ -474.251	€ -324.355	€ -
876 P99 Afdrachten Lichte zorg	€ 3.363.847	€ 3.446.193	€ 3.373.691	€ 3.306.525	€ 3.268.821
875 P98 Afdrachten Zware zorg	€ 2.442.555	€ 2.190.095	€ 2.159.097	€ 2.004.442	€ 1.449.110
Saldo financiële baten en lasten	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Saldo baten en lasten	€ 27.054	€ 161.903	€ 92.149	€ 134.619	€ -

F. Uitwerking van het beleid

Zie ook de notitie "Plan Implementatie HGW 3.2"

De ondersteuningsstructuur van SWV Twente Noord kenmerkt zich door:

- Handelingsgericht werken op alle niveaus van de ondersteuningsstructuur.
- Schoolondersteuningsteams (SOT) waar binnen interne en externe ondersteuners planmatig en doelgericht samenwerken met ouders.
- SOT's die de methodiek van handelingsgericht integraal arrangeren gebruiken.
- Een E&D team van schoolcoaches met kennis van en ervaring met lichte en zware vormen van ondersteuning.
- Onafhankelijk trajectbegeleiders, die de processen van arrangeren binnen de SOT's ondersteunen, volgen en begeleiden.
- De afgifte van de TLV wordt besproken in de SOT's via de methodiek van handelingsgericht integraal arrangeren. Trajectbegeleiders faciliteren dit proces van aanvragen bij het SWV.

De huidige basisondersteuning van SOT, HIA en TB concepten worden gehandhaafd. Toegewerkt wordt naar kwalitatief uitstekend functionerende SOT's. De relatie van het SWV t.a.v. de afgifte van toelaatbaarheidsverklaringen met deze SOT's wordt drempelloos afgestemd op de procesbegeleiding door het SWV via onafhankelijke trajectbegeleiding.

Het behoud van expertise is van belang. Echter zal de afbouw van het E&D team ZO halverwege deze planperiode feitelijk worden. Ook bij de omvang van E&D'ers via de LO middelen wordt kritisch gekeken naar behoud van expertise en de noodzakelijke formatie.

a. Schoolondersteuningsprofielen

Het schoolondersteuningsprofiel (SOP) maakt deel uit van de verplichte documenten die scholen moeten hebben. Behalve het schoolplan en de schoolgids beschrijft de school ook een SOP. Evenals het schoolplan maakt het SOP deel uit van een 4-jarige cyclus. Eén keer in de 4 jaar wordt het SOP dus volledig geëvalueerd en waar nodig herzien. De MR van de school heeft adviesrecht t.a.v. het SOP.

Het SOP geeft aan welk aanbod aan onderwijs, ondersteuning en zorg een school haar leerlingen kan bieden, waar de school intern grenzen ervaart en met welke externe ondersteuning de school deze grenzen benadert. Daarnaast beschrijft het SOP de professionaliserings- en ontwikkelingsperspectieven voor de school en haar medewerkers in het kader van passend onderwijs. De school beschrijft dus in het SOP hoe zij passend onderwijs vorm geeft en welke ambitie en ontwikkeling de school voor ogen heeft op weg naar een bredere school voor Passend Onderwijs.

Het SWV werkt met een uniform SOP-format voor alle scholen. Mede naar aanleiding van de gebruikerservaringen is het SOP jaarlijks steeds bijgesteld qua format.

In 2019-2020 maken scholen het nieuwe schoolplan. In schooljaar 2018-2019 wordt het SOP door de scholen daarom herzien, zodat het SOP in de vierjarige cyclus van het schoolplan meegenomen wordt. Het SOP krijgt dan ook een plaats in het schoolplan. Dit kan bijvoorbeeld d.m.v. een SWOT-analyse m.b.t. passend onderwijs. Het SWV werkt per schooljaar 2018-2019 met een herzien format SOP. In dit herziende format zijn gebruikerservaringen verwerkt. Doel is om het SOP logischer aan te laten sluiten bij het schoolplan. Ook wordt gestreefd het SOP leesbaarder te maken voor schoolteam en

ouders. Het vernieuwde SOP geeft een helder beeld van de sterke en nog te ontwikkelen kanten van passend onderwijs bij de school.

De netwerkcoördinatoren voeren eens per 2 jaar een gesprek op iedere school over het SOP. Dit gesprek is gericht op de doorontwikkeling van de basisondersteuning in de scholen. Aan de orde komen de uitwerking van de basisondersteuning, de relatie met ouders, het functioneren van het SOT en de afstemming met het SWV. Tijdens dit gesprek wordt een zelfevaluatie van de school besproken, zoals dat nu ook al is opgenomen in het SOP.

b. Basisondersteuning

Zie de notitie "Basisondersteuning in SWV Twente Noord 2.3".

De evaluatie van het niveau van basisondersteuning vindt plaats via het tweejaarlijkse schoolgesprek van directeur, IB'er en netwerkcoördinator. De netwerkcoördinator koppelt de opbrengst van het schoolgesprek terug aan het eigen schoolbestuur en de directeur van het SWV. Dit gebeurt via verslaglegging, waarin aandacht is voor de ontwikkelagenda Passend Onderwijs van de school. In het verslag is aandacht voor onderwerpen die vragen om borgen (sterk), versterken (zwak), verbeteren (bedreiging) of ontwikkelen (kans). Over de verslaglegging wordt inhoudelijk afgestemd met de school.

Het SWV ontwikkelt een nieuw zelfevaluatie-instrument rondom het niveau van basisondersteuning voor de school. Deze zelfevaluatie komt aan de orde in het schoolgesprek met de netwerkcoördinator.

c. Expertise en dienstenteam

Binnen het SWV Twente-Noord is het Expertise-en Dienstenteam (E&D) operationeel sinds 1 augustus 2014. Dit nadat de SO-afdeling de opdracht kreeg het E&D in te richten om een antwoord te geven op de zeer specifieke ondersteuningsbehoeften van leerlingen en de vragen van leerkrachten daarover. Het doel is o.a. het pedagogisch klimaat en de gedragsondersteuning van de basisscholen te versterken zodat minder leerlingen met gedragsproblemen en ontwikkelingsstoornissen verwezen worden.

Het E&D heeft in de eerste jaren bestaan uit voormalig ambulante begeleiders vanuit cluster 3 (Attendiz, Stichting Aquila, Stichting ZML TWOG) en cluster 4 (Attendiz, Stichting SOTOG).

Met ingang van 01-08-2016 komt de expertise uit SBO en SO zoveel mogelijk samen in dit team.

De inhoudelijke leiding van het E&D team berust bij de algemeen directeur van het SWV als eindverantwoordelijke. De dagelijkse aansturing ligt in handen van een afdelingscoördinator, afkomstig uit de SO-afdeling.

Het E&D-team werkt vraaggericht, ondersteunt de schoolontwikkeling richting Passend Onderwijs en faciliteert de professionalisering van de leerkrachten. De werkwijze is zowel curatief als preventief. Het uiteindelijke doel is het accent meer en meer op preventieve zorg te leggen.

De samenstelling van het E&D is flexibel en gericht op de toekomstige kleinere omvang.

De schoolcoach (werktitel voor alle medewerkers van het E&D) werkt in de school samen met de leerkracht, de intern begeleider, de directeur en de overige teamleden om te onderzoeken op welke onderdelen versterking gewenst is. Hierbij staat de vraag van school centraal. Daarop zet het E&D expertise in. Het beleidskader ligt vast in de notities

“Basisondersteuning” en de “Implementatie van HGW” zoals opgesteld en aanvaard door alle besturen binnen het SWV.

Met de veranderende wetgeving Passend Onderwijs zijn ook de eisen aan de begeleiding ingrijpend veranderd. Het aantal ondersteuningsuren is afgenomen en zal blijvend afnemen. Daarom is het ook belangrijk dat de schoolcoaches bij de scholen aansluiten in de omslag in denken en werken: van kind- naar systeemgericht en van curatief naar preventief werken.

Onder de preventieve benadering wordt verstaan dat de school (de directeur, de IB'er, het team en de leerkracht) problemen van het kind vertaalt naar een ondersteunings- en ontwikkelbehoefte van de leerkracht, de IB'er, het team en/of de directeur.

Het onderzoeken van het probleem betreffende een leerling en het werken aan de oplossing ervan krijgt daardoor een ander karakter. In de interventie van de schoolcoach wordt zo nodig het gehele schoolsysteem betrokken.

Daarnaast is het mogelijk dat de schoolcoach de school en het schoolteam ondersteunt om zich zodanig te professionaliseren dat de school probleemgedrag en leerproblemen voorkomt en/of zelf kan begeleiden. Dit vraagt van de schoolcoach een ontwikkelingsgerichte benadering van de school en haar medewerkers.

De hoofdrolspelers in passend onderwijs zijn de leerling én de leerkracht. Leerkrachten zijn de spelers die eerst verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van passend onderwijs, uiteraard binnen de afspraken die op schoolniveau gemaakt worden.

Het E&D heeft daarbij een ondersteunende rol vanuit een dienstverlenende houding. Hierbij gaat het erom wat de leerkracht als werkelijk ondersteunend ervaart in de hulp met de leerling en wat gelijktijdig bijdraagt aan de ontwikkeling van de eigen kracht en de handelingsbekwaamheid van de leerkracht.

Dit vraagt om een open, nieuwsgierige houding: in gesprek zijn met de leerkracht om samen oplossingen op vragen te vinden die werken in de praktijk. De methodiek die de schoolcoach zich bij deze begeleiding eigen heeft gemaakt is die van resultaatgerichte coaching en resultaatgerichte advisering.

Het E&D biedt aan scholen 3 vormen van begeleiding:

1. Begeleidingsplannen: De school vraagt hier meer en meer om systeembegeleiding met als doel de basisondersteuning te versterken.
2. Onderwijsarrangementen(OA): Deze OA's beginnen op basis van een leerlinggerichte vraag. Doel van de begeleiding is om via vormen van coaching en advisering de leerkracht minder handelingsverlegen te maken en de begeleiding af te bouwen door kennis aan het schoolteam toe te voegen. Binnen een OA verschuift dus de begeleiding van de leerling naar verdere bekwaming van de leerkracht.
3. Consultatie: De medewerkers van het E&D krijgen in hun taakomvang tijd om scholen kortdurend, soms ad hoc, te adviseren. Soms leidt consultatie tot een OA. Vaak is kortdurende consultatie voldoende om de leerkracht of school op weg te helpen. Tot de consultatie kan ook de deelname aan het SOT gerekend worden. Diagnose via observatie kan ook een taak zijn binnen dit systeem.

d. Schoolondersteuningsteams

Aansluitend op het handelingsgericht werken in de groep vormt het schoolondersteuningsteam (SOT) binnen de school het overleg om binnen de ondersteuningsstructuur invulling te geven aan het handelingsgericht integraal arrangeren.

Indien het nodig is voor het kind een meer intensieve ondersteuning te organiseren komt het SOT in beeld.

Alle scholen organiseren een SOT waarvan de samenstelling varieert. Smaller overleg kan betrekking hebben op overleg van de leerkracht(en) met de interne begeleider. In bredere samenstelling zijn ook de directeur en specialisten (leerkrachtsspecialist, schoolcoach, orthopedagoog, schoolmaatschappelijk werk, e.d.) betrokken. Ook de ouders zijn geïnformeerd en worden betrokken bij het overleg.

Iedere basisschool beschikt over een SOT onder uitvoeringsverantwoordelijkheid van de interne begeleiding. De directeur is eindverantwoordelijk. Bij HIA ligt daar het zwaartepunt van het ondersteuningsbeleid. Interne begeleiders zijn goed op de hoogte van de procedures en instrumenten. Zij beschikken over een lijst van contactpersonen die worden ingeschakeld indien nodig.

De ondersteuningsstructuur op schoolniveau voorziet in de planning en organisatie van bijeenkomsten van het SOT. Daarin is zowel sprake van een jaarplanning met een aantal overlegmomenten die passen in het jaarplan, als ook de mogelijkheid flexibel in te spelen op situaties.

De samenstelling van het SOT per bespreking ligt niet vast. In ieder geval nemen de ouders deel aan het gesprek, naast de groepsleerkracht(en). Verder is het mogelijk breder overleg te organiseren dat bijvoorbeeld bestaat uit de IB'er, orthopedagoog en schoolmaatschappelijk werker. De directeur is eindverantwoordelijk voor het SOT overleg op school. De dagelijkse uitvoering is in handen van de IB'er.

In de voorbereiding van de besprekingen vanaf stap 3 wordt gebruik gemaakt van een groeiformulier, opgebouwd vanuit de HGW uitgangspunten. Daarmee worden de deelnemers geïnformeerd over de stand van zaken in het begeleidingstraject. Ook vindt de verslaglegging plaats in het groeiformulier.

In de samenwerking met de gemeentelijke jeugdhulp is het SOT ook het overleg waarbij jeugdhulp medewerkers, schoolmaatschappelijk werk, leerkrachten, IB'ers, orthopedagoog en andere specialisten afstemmen m.b.t. de ondersteuningsvragen van kinderen in de diverse milieus.

e. Trajectbegeleiding en afgifte toelaatbaarheidsverklaringen

Handelingsgericht integraal arrangeren (HIA) is de methode van toewijzing van extra ondersteuning, die het SWV gebruikt. School, ouders en externe ondersteuners creëren samen nieuw perspectief voor kinderen die vast dreigen te lopen in hun ontwikkeling door ondersteuning op maat. Het SOT overlegt volgens de HIA methodiek.

Trajectbegeleiding is een aanvullende ondersteuningsmogelijkheid voor school en SWV binnen het HIA model van ondersteuningstoewijzing. Trajectbegeleiding wordt pas ingezet indien de eerdere aanpak al dan niet met gebruikmaking van externe expertise niet heeft geleid tot een fundamentele oplossing. In dat geval is er een nieuw perspectief nodig via een SOT/HIA overleg met trajectbegeleiding.

De ondersteuningsstructuur (E&D, OZA) van het SWV is al actief geweest in het voortraject. De leerling is bekend en het groeiformulier geeft aan welke acties al dan niet met succes zijn ingezet. Er is echter nog geen zicht op een duurzame oplossing waardoor een aanvullende interventie nodig is om voor de leerling passend onderwijs te kunnen inrichten.

De intern begeleider neemt via het SWV contact op met een trajectbegeleider. Samen bereiden ze het verdere verloop van het proces voor.

Tevoren wordt bepaald welke leden van het SOT zullen worden betrokken bij de volgende stappen. In ieder geval worden ook de ouders en de leerkrachten betrokken.

De deelnemers in het verdere overleg worden onder de procesbegeleiding van de trajectbegeleider op de hoogte gesteld van de inhoud van het groeiformulier.

Er volgt een multidisciplinair overleg. Doel hiervan is:

- Het in kaart brengen van vragen en factoren die een rol spelen.
- Inzicht in de achtergronden en de aangrijpingspunten voor een adequate aanpak.
- Het vaststellen van doelen en mogelijkheden.
- Het samen opstellen van de elementen van het onderwijs-jeugdhulp-arrangement.
- Het maken van vervolgspraken m.b.t. de uitvoering van het traject.
- Het vaststellen van de doelen die bereikt moeten worden en hoe deze worden geëvalueerd.

Uiteindelijk gaat het om de vraag of een nieuw perspectief voor het kind ontstaat in de basisschool. Indien dat niet het geval is, volgt verdere actie in de richting van een passender plek voor de leerling. Ook in dat proces neemt de trajectbegeleider het initiatief.

De trajectbegeleider treedt onafhankelijk op d.w.z. zonder last of ruggespraak en binding met een school of instelling. Er wordt gezocht naar een andere school of instelling waar de leerling een passend aanbod kan krijgen. Daarbij worden wettelijke regelingen in acht genomen zoals het voldoen aan de eisen rond de toelaatbaarheidsverklaring (TLV). Bij de afgifte van een TLV wordt steeds onderzocht en in beeld gebracht waar de leerbaarheid van de leerling en de school ligt. Dit om een mogelijke toekomstige terugplaatsing van de leerling voor te bereiden.

f. Heroverweging TLV

Een toelaatbaarheidsverklaring (TLV), heeft steeds betrekking op een periode van één of meer schooljaren. Veelal zijn TLV's afgegeven voor een periode van één tot drie jaar. De meeste TLV's die zijn afgegeven in het SWV hebben dus een tijdelijke status. Sinds schooljaar 2015-2016 hebben veel TLV's daarom een heroverweging nodig. De uitkomst van een heroverweging TLV kan verschillend zijn. Het kan zijn dat er een lichter arrangement wordt geadviseerd. Bijvoorbeeld een terugplaatsing van SO naar SBO of van SBO naar BaO. Ook kan een verlenging van het arrangement worden geadviseerd.

Overwegingen bij de procedure heroverweging TLV:

- Aangezien het bestuur besloten heeft over te gaan naar een schoolmodel waarbij de deelname aan het SO consequenties heeft voor de toekomstige schoolbudgetten, is het zaak om het Schoolondersteuningsteam (SOT) van de school van herkomst mee te laten kijken bij de adviesaanvraag van een S(B)O-school om een bestaande TLV te verlengen.
- Ouders zijn (vaak) content met de onderwijsplek in het S(B)O. Ouderbetrokkenheid is dus van groot belang bij de heroverweging.
- Passend onderwijs en het SWV beogen leerlingen zo regulier als mogelijk te plaatsen. Zowel BaO-scholen als S(B)O-scholen passen dit streven actief toe in hun zorgoverleggen. Er is dus sprake van een actief doorplaatsingsbeleid. Natuurlijk worden in de overweging de ontwikkelkansen van het kind meegenomen bij het advies van de beste onderwijsplek.
- Hiernaast hebben we een vereveningsopdracht in regio Twente Noord. Hierdoor is het ook vanwege financiële motieven aan de orde om steeds te bezien of binnen de nieuwe situatie van Passend Onderwijs doorplaatsing mogelijk is. Hierbij is de kwaliteit van het onderwijs aan de leerling wel doorslaggevend.
- De heroverweging TLV sluit logisch aan bij de OPP planning van de S(B)O school. Deze school komt met een advies aan het SWV. Tijdens een lopende TLV en voorafgaand aan dit advies is het noodzakelijk dat de BaO-school en het S(B)O al actief met elkaar en/of ouders contact onderhouden. Dit om het uiteindelijke advies gezamenlijk te dragen.
- Een SOT/HIA overleg met trajectbegeleider zal bij de eerste afgifte van een TLV al leiden tot het gezamenlijk bepalen van de te bereiken resultaten na afloop van de TLV periode. Deze resultaten beschrijven de ontwikkelingsmogelijkheden en doelen van de leerling en school. Deze worden gedurende de TLV-periode meermaals geëvalueerd en aan elkaar teruggekoppeld.

Om de heroverweging TLV's binnen goede afspraken te laten verlopen is een procedure beschreven. Zie de notitie "Heroverweging TLV procedure 201502918 1.2".

g. Communicatie en voorlichting

Het SWV heeft een loket ingericht. Via de website www.swv-twentenoord.nl is het loket bereikbaar.

Ouders en belangstellenden kunnen hier alle informatie over het SWV vinden. Ook zijn er via dit loket contactmogelijkheden met het SWV.

Voor ouders is het belangrijk om goede en juiste informatie te kunnen krijgen over de werkwijze in het SWV. Informatie over de besprekingen in het SOT, het E&D team, de inzet van een trajectbegeleider en de afgifte van toelaatbaarheidsverklaringen is via de website te lezen.

Het loket van het SWV wil ouders onafhankelijke voorlichting bieden. Ouders worden geïnformeerd over de mogelijkheden van begeleiding op de basisschool en over hoe de route naar het speciaal basisonderwijs of speciaal onderwijs verloopt. Het SWV onderhoudt contact met scholen en andere instellingen die specifieke zorg of deskundigheid bieden. Juist ouders die te maken krijgen met een schoolwisseling hebben behoefte aan een goed overzicht en een onafhankelijk advies. Een schoolwisseling is voor ouders een ingrijpende gebeurtenis, waarvan het bijna onmogelijk is de consequenties direct goed te overzien. Alleen ouders die goed geïnformeerd zijn en vertrouwen hebben in de informatie zijn in staat om samen met de school op zoek te gaan naar een passende oplossing.

Het samenwerkingsverband wil een duidelijke positie van ouders binnen de toekenning van extra ondersteuning. Alleen de ouders die vanaf het begin mee kunnen denken over de extra ondersteuning en volledig op de hoogte zijn van hun rechten en plichten kunnen gezien worden als gelijkwaardige partners en een goede gesprekspartner van de school. Het loket van het SWV zorgt dat ouders goed op de hoogte zijn van alle regels, mogelijkheden en procedures. Ouders kunnen via het loket advies vragen over een specifieke situatie. De bereikbaarheid van het loket wordt vermeld in de schoolgids van iedere school.

In overleg of in samenwerking met de ondersteuningsplanraad kunnen voorlichtingsbijeenkomsten worden georganiseerd ten behoeve van ouders binnen de regio Twente Noord.

Aanvullend informatiemateriaal over trajecten van begeleiding en verwijzing zal t.b.v. vermelding in de schoolgidsen door het SWV aangereikt worden.

G. Kwaliteitsmanagement

Het bestuur van het SWV bewaakt de kwaliteit van de uitvoering van zijn wettelijke taken. Zij heeft daarvoor methoden en instrumenten gekozen.

De kwaliteitsaspecten die hierbij gelden zijn:

- Het SWV realiseert een samenhangend geheel van ondersteuningsvoorzieningen binnen en tussen de scholen, zodanig dat alle leerlingen die extra ondersteuning behoeven een zo passend mogelijke plaats in het onderwijs krijgen.
- Het SWV weet zijn missie en doelstellingen binnen het kader van de Wet Passend Onderwijs te realiseren door een slagvaardige aansturing en effectieve interne communicatie te organiseren. Het SWV realiseert een doelmatige en inzichtelijke organisatie.
- Het samenwerkingsverband heeft zorg voor haar kwaliteit via systematische zelfevaluatie, planmatige kwaliteitsverbetering, jaarlijkse verantwoording van de gerealiseerde kwaliteit en via borging van gerealiseerde verbeteringen.

Het SWV heeft in zijn systeem van kwaliteitszorg onder andere evaluaties, tevredenheidsmetingen en het monitoren van de kwantitatieve en kwalitatieve doelen opgenomen.

Het evalueren en volgen van de kwaliteit kent een 4-sporen aanpak:

1. Onafhankelijk onderzoeken. Rondom een bepaald thema kan de directeur een onafhankelijk onderzoeksbureau inschakelen.
2. Inspectiebezoeken. Minstens eens per 4 jaar bezoekt de inspectie het SWV.
3. SOP besprekingen met scholen door netwerkcoördinatoren. De netwerkcoördinatoren voeren eens per 2 jaar een gesprek op iedere school over het SOP. Aan de orde komen o.a. de uitwerking van de basisondersteuning, de relatie met ouders, het functioneren van het SOT en de afstemming met het SWV.
4. Samenwerking met andere samenwerkingsverbanden. In regio Oost Nederland vormen de samenwerkingsverbanden IJssel-Berkel, Oost Achterhoek, Doetinchem, de Liemers en Twente Noord al geruime tijd een collegiaal netwerk. Op het gebied van kwaliteitszorg werken de SWV'en samen via vormen van visitaties.

Ook de directe contacten met IB-netwerken en directie-overleggen leveren veel informatie aan het SWV over de stand van zaken. Deze dialoog met het 'veld' is dus een nuttige aanvulling bij de genoemde evaluaties en waarschijnlijk kan schriftelijk evaluatieonderzoek hierdoor beperkt blijven.

Zie voor de uitwerking van de kwaliteitszorg de notitie 'Kwaliteitsmanagementsysteem 2.0'.

H. Notities: uitwerking van beleid en organisatie

1. "Statuten vereniging Twente Noord versie 4"
De wettelijke kaders en organisatie van het SWV
2. "Basisondersteuning in SWV Twente Noord 2.3"
Welke ondersteuning bieden alle basisscholen aan ondersteuning en welke werkwijze wordt gevolgd vanwege passend onderwijs?
3. "Plan implementatie HGW 3.2"
Gedetailleerde beschrijving van de werkwijze van het Schoolondersteuningsteam en trajectbegeleiding
4. "Richtlijn OZA 2017-2018 SWV TN 1.1"
De criteria van het SWV die gelden voor de afgifte van een onderwijszorgarrangement vanuit het budget van het SWV
5. "S(B)O crisisplaats TWV Twente Noord 2017-2018-1"
Indien snelle plaatsing in het S(B)O (tijdelijk) aan de orde is, hoe wordt dan gehandeld?
6. "Kwaliteitsmanagementsysteem 2.0"
Beschrijving van de planning en control cyclus van het SWV
7. "Financieel jaarverslag 2016"
8. "Aanbod SO SBO".
De Schoolondersteuningsprofielen van alle deelnemende S(B)O-scholen
9. "Activiteitenplan 2016-2017 1.0"
De activiteiten gekoppeld aan de meerjarenbegroting en de doelen van het SWV
10. "Convenant duurzame expertise 01.07.2015"
Overeenkomst tussen SO besturen en het SWV om tot een geleidelijke afbouw te komen van het E&D team

I. Afkortingen

ACO	Afdelingscoördinatorenoverleg
ALV	Algemene ledenvergadering
BaO	Basisonderwijs
E&D	Expertise en Dienstenteam
EED	Ernstige enkelvoudige dyslexie
HGW	Handelingsgericht werken
HIA	Handelingsgericht integraal arrangeren
IB'er	Intern begeleider
IQ	Intelligentie quotiënt
KDO	Kinderdagopvang
KDV	Kinderdagverblijf
LG	Lichamelijk gehandicapt
LO	Lichte ondersteuning
LZK	Langdurig zieke kinderen
MG	Meervoudig gehandicapt
OOGO	Op overeenstemming gericht overleg met gemeenten
OP	Ondersteuningsplan
OPP	Ontwikkelingsperspectief
OZA	Onderwijszorgarrangement
OJZA	Onderwijsjeugdzorgarrangement
OZL	Onderwijs aan zieke leerlingen
PGB	Persoonsgebonden budget
PSZ	Peuterspeelzaal
SBO	Speciaal basisonderwijs
SMW	Schoolmaatschappelijk werk
SO	Speciaal Onderwijs (cluster-onderwijs)

SOP	Schoolondersteuningsprofiel
SOT	Schoolondersteuningsteam
SWV	Samenwerkingsverband
TB	Trajectbegeleiding
TIQ	Totaal intelligentie quotiënt
TLV	Toelaatbaarheidsverklaring
VO	Voortgezet onderwijs
VSO	Voortgezet speciaal onderwijs (cluster-onderwijs)
WSNS	Weer Samen Naar School
ZAT	Voor 2014 Zorgadviesteam: samenwerking tussen zorg in en om de school
ZML	Zeer moeilijk lerend
ZMOLKER	Leerling met kenmerken van zml en gedragsproblematiek
ZO	Zware ondersteuning